

ΣΕΙΡΑ: Παγκόσμιο Θέατρο

Τίτλος στο πρωτότυπο: Die Dreigroschenoper

1η έκδοση: 1995

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ: Μαρία Λέζου-Πορτολόμαϊου

ΣΧΕΔΙΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Νίκος Κούνδουρος

ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

Η ΟΠΕΡΑ ΤΗΣ ΠΕΝΤΑΡΑΣ

Μουσική: Κουρτ Βάιλ

Μετάφραση από τα γερμανικά, σχόλια, σημειώσεις:

ΣΩΤΗΡΙΑ ΜΑΤΖΙΡΗ

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση μέρους ή όλου του κειμένου, με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η διασκευή του ή εκμετάλλευσή του σε θέατρο, ραδιόφωνο ή τηλεόραση χωρίς την έγγραφη άδεια του μεταφραστή. Επίσης, απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή ηλεκτρονικές ή άλλες μεθόδους σύμφωνα με το ν. 2121/1993 και τη Λιεβντή Σύμβαση Βέρνης Παρισίου που κυρώθηκε με το ν. 100/1975, χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη.

© ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΛΑΖΟΣ

ISBN: 960-248-734-8

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ
ΚΥΡΙΟΣ ΠΗΤΣΑΜ
ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ
ΠΟΛΥ
ΜΑΚΥ, Ο ΦΟΝΙΑΣ
ΜΠΡΑΟΥΝ, Ο ΤΙΓΡΗΣ
ΤΖΕΝΥ
ΛΟΥΣΥ
ΦΙΛΤΣ
Α' ΖΗΤΙΑΝΟΣ
Β' ΖΗΤΙΑΝΟΣ
ΠΑΠΙΑΣ
ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΑΣ ΣΜΙΘ
ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΑΣ
ΜΑΘΙΟΣ
ΧΟΝΤΡΟΣ
ΓΚΑΒΟΣ
ΧΕΛΩΝΑΣ
ΕΝΤΥ
ΣΟΥΓΙΑΣ
Α' ΚΟΡΙΤΣΙ (ΦΑΝΥ)
Β' ΚΟΡΙΤΣΙ
Γ' ΚΟΡΙΤΣΙ
(ΠΟΡΝΕΣ, ΖΗΤΙΑΝΟΙ, ΑΣΤΥΝΟΜΟΙ)

η συμμορία του Μάκυ

Μπροστά από την κυλαία. Αριστερά, μικρή μπάντα από τρεις έως πέντε μουσικούς. Παίζει μια εισαγωγή σε ύφος τσίρκου. Μπαίνει ο παρουσιαστής.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ, σμόκιν ψηλό καπέλο: Αξιότιμες κυρίες, δεσποινίδες και κύριοι. Σήμερα θα δείτε και θ' ακούσετε ένα έργο για ζητιάνους. Και επειδή έτσι που 'ναι φτιαγμένο τούτο το έργο, μόνο μναλά ζητιάνων θα το 'χαν σκεφτεί, γι' αυτό το 'παιμε «Όπερα της Πεντάρας». Βέβαια η «Όπερα της Πεντάρας» είναι μια όπερα για γέλια. Γελάστε λοιπόν όσο θέλετε. Κι αν κάνας ενοχληθεί επειδή τούτη δω η σαχλαμάρα μοιάζει τόσο με τη ζωή... ε... τι να κάνουμε... ας παρηγορηθούμε πως αυτό που 'ναι σήμερα έτσι, αύριο θα 'ναι αλλιώς. Και για ν' αρχίσουμε όμορφα, θ' ακούσετε πρώτα το τραγούδι του Μάκυ του Μαχαιροβγάλτη:

(Κάνει νόημα στην ορχήστρα. Τραγουδάει.)

Η Μπαλάντα του Μάκυ του Μαχαιροβγάλτη

Το θηρίο έχει δόντια
κι είναι δόντια φοβερά
ο Μακίθ έχει μαχαίρι
μα το κρύβει πονηρά.

Πίνει αίμα το θηρίο
και στη ζούγκλα τριγυρνά
ο Μακίθ φοβάει γάντια
που είναι πάντα καθαρά.

Στο ποτάμι του Λονδίνου
πέφτουν άψυχα κορμιά!
Δε τους χτύπησε χολέρα
βγήκε ο Μάκxu παγανιά.

(Απ' την αριστερή κούνια βγαίνει ο αξιότιμος κύριος Πήτσαμ με την ερίτιμο κυρία Πήτσαμ και την κόρη τους την Πόλυ. Ντύσιμο κυριακάτικο. Σκληρό καπέλο και ρεγνικάτα ο κύριος, ντυντέλες και ομπρελάνα οι κυρίες. Διασχίζουν τη σκηνή και χάνονται στη δεξιά κούνια.)

Κυριακή μια ωραία μέρα
κάποιον βρίσκονε νεκρό
έναν στρίβει στη γωνιά
είν' ο Μάκxu το θεριό.

Ο Εβραίος πάει εχάθη
όπως κι άλλοι με λεφτά
ο Μακλήθ τα κονομάει
μα κανέναν δεν μιλά.

Μια πουτάνα βρήκαν νύχτα
με μαχαίρι στην κοιλιά
στο λιμάνι κόβει βόλτες
ο Μακλήθ με τα παιδιά.

Το σαράφη στο λιμάνι
τον καθάρισαν κι αυτόν
τίποτε κανείς δεν ξέρει
ο Μακλήθ ήταν απτών.

Κάηκαν μες το Σόχο
μια γοιά κι εφτά παιδιά
ο Μακλήθ μέσα στο πλήθος
καμαρώνει τη φωτιά.

Μια πτωχή κι ωραία χήρα
τ' όνομά της δε θα πω
ένα πρωί 'ταν γκαστρομένη
Μάκxu, τι 'χες απ' αυτό;

(Πριν τελειώσει το τραγούδι ανοίγει σιγά-σιγά η αυλαία και στο μισοκτόαδο της σκηνής διακρίνονται οι μηχανικοί και οι βοηθοί που πηγαυνοέχονται βάζοντας τάξη στην παλιατσαρία του ντεκόρ. Ηλεκτρολόγοι σκαρφαλωμένοι στις σκαλωσιές ρυθμίζουν τα φώτα.)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ: Για να τα βγάλει πέρα με τη ζωή, που όσο πάει και γίνεται πιο σκληρή, ο επιχειρηματίας Ιωνάθαν Ιερεμίας Πήτσαμ άνοιξε ένα μαγαζί. Εκεί, στην αποθήκη και στα πατάκια του, οι πιο φτωχοί από τους φτωχούς μπορούν να νοικιάσουν τέτοια κουρέλια, τέτοια ψεύτικα πόδια, τέτοια κουλά χέρια και δεκανίκια, και καρτσάκια για κουντούς, και ματωμένους επίδεσμούς, και μαδημένες περούκες, και μαύρα γυαλιά, κι ανοιχτές πληγές, και πληγές μισογιατρεμένες, και κακοφορμισμένα σπυριά, και χυμένα μάτια - που μπορούν να κάθουν να σταράξει και η πιο σκληρή ανθρωπινή καρδιά. Να λοιπόν ο αξιότιμος κύριος Πήτσαμ και το μαγαζί του.⁽²⁾

Πρωινή Προσευχή του Πήτσαμ

Εύηνα τια χριστιανέ μασκαρά
και μια μέρα ακόμη θ' αρχίσει
τι σε μέλει ο Θεός αν κοιτά
όποιος φάει τον άλλον θα ζήσει.

Πούλα μάνα αδερφό κι αδερφή
τη δουλειά σου ωραία να κάνεις
σαν πεθάνεις θα βρεις δικαστή
μέχρι τότε ούτε μέρα μη χάνεις.

ΠΗΤΣΑΜ, υποκλίνεται στο κοινό: Λαμβάνω την τιμή να συστηθώ: Ιωνάθαν Ιερεμίας Πήτσαμ της Α.Ε. Πήτσαμ Κόμπταν. Δουλειά της εταιρείας να ξυπνά στους ανθρώπους τη λύτωση για τον άνθρωπο. Και το δηλώνω ξεκάθαρα... η επιχείρηση πάει κατά διαόλου. Και σας το λέω εγώ, ο Ιερεμίας Πήτσαμ, που ελέγχω τα δυο τρίτα των ζητιάνων του Λονδίνου και κάτι ξέρω από ανθρώπινο οίκτο. Τι σγανειεί λοιπόν σήμερα τον άνθρωπο; Τίποτα. Γιατί και το πιο μάυρο χάλι άντε και το συνηθίσει ο άλλος δεν του λείει πια τίποτα. Κανένας δεν λυπάται κανέναν.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Σκηνή 1

Αποθήκη-καρνταρόμπα για ζητιάνους της Α.Ε. Πήτσαμ και Πήτσαμ. Μπρος αριστερά, πόρτα που βλέπει στο δρόμο και μέρος του δρόμου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ: Δώσε τα φώτα, ηλεκτρολόγε. Άναψε φώτα στη σκηνή, τα πάνω φώτα, τα πλάγια φώτα, τα φώτα της οροφής, τα φώτα της ράμπας, το δύο, το πέντε, το εφτά, το εννιά, το έντεκα... όλα τα νούμερα άναψέ τα. Το σκοτάδι δε μας ταιριάζει σήμερα. Άναψε φώτα να ξυπνήσει ο κόσμος, δε θέλουμε θεατές μισοκοιμισμένους. Θέλουμε πλατεία ξύπνια, मुαλά σβέλτα, το σκοτάδι ναρκώνει, κοιμίζει. Κι αν είναι να ονειρευτούνε, ας ονειρευτούνε στο φως. Κι αν χρειαστεί να δεξου-με και λίγο νύχτα, έχουμε ψεύτικα φεγγάρια, και χαρτονένια φανάρια για τις γωνιές των δρόμων, κι άλλα κόλπα του θεά-τρου. Δώσε λοιπόν όλα τα φώτα, να δει καλά ο κόσμος τη δου-λειά μας.

(Ένα-ένα όλα τα φώτα έχουν ανάψει και όσο κρατά το παρα-κάτω κείμενο φτάνουν στην εξώπορτα ο κύριος κι η κυρία Πή-τσαμ. Εκκλειδώνουν το μαγαζί, ανοίγουν τα ρολά κι ετοιμάζο-νται για τη δουλειά της μέρας. Η κυρία Πήτσαμ βγάζει το γυνί-νο παλτό της και παίρνει θέση πίσω από ένα τραπέζι άκι με γκα-φομηχανή. Σ' όλη τη σκηνή ακούγεται ο θόρυβος από τα πλή-κτρα.)

Γίναμε ανείσθητοι και, μη προς κακοφανισμός σας, γίναμε γουρούνια. Πάρε παράδειγμα. Βλέπεις στη γωνιά του δρόμου έναν ωραίο γερό άνδρα με στρατιωτικό αμπέγωνα και κοιμένο το δεξί του χέρι. Τρομάξεις, σαστίξεις, βγάξεις και του δίνεις τρία σελίνια. Τη δεύτερη φορά νάσου πάλι ο κουλός στη γωνιά του δρόμου, βγάξεις και του ακουμπιάς δυο σελίνια. Άντε και βρεθεί μπροστά σου ο κουλός για τρίτη φορά, σου τη δίνει και τον καρφώνει στον μπασκίνα της γειτονιάς. Το ίδιο συμβαίνει και με τις ταμπέλες (πιάνει από το ράφι μια ταμπέλα και τη δείχνει στο κοινό). ΕΣΥ ΕΧΕΙΣ, ΕΓΩ ΔΕΝ ΕΧΩ. Ωραία κουβέντα, ωραία ταμπέλα, τι να την κάνεις που ξέφτισε σε δυο βδομάδες. Άλλη ταμπέλα: ΑΓ ΑΠΑ ΜΕ, ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ ΕΣΥ. Καλό ε; Δύσκολο να το πιάσεις αλλά όμορφο. Δούλεψε πάνω από δυο μήνες, αλλά πάει κι αυτό, ξέφτισε. Θυμάσατε εκείνο το σπουδαίο ΔΩΣΕ ΠΙΑ ΝΑ ΣΟΥ ΔΩΣΟΥΝ; Αυτό χάλασε κόσμο έναν ολόκληρο χειμώνα. Πάει κι αυτό, τέλειωσε. Το μπουχτίσανε, και τώρα μόνο που πιάνει τόπο στα ράφια. Τελειώνουνε κι οι όμορφες κουβέντες, τι νομίζεις; Ο κόσμος άλλαξε, θέλει καινούργια πράγματα.

(Έξω από την πόρτα φτάνει ένας αξιόπρεπος σμινός άνθρωπος και πίσω του δυο απειλητικοί μαντράχαλοι που του κάνουν νόημα να μπει. Χτυπά, μπαίνει δειλά και βγάζει ευγενικά το καπέλο του.)

ΦΙΛΤΣ: Καλημέρα σας. Η εταιρεία Πήτσαμ, παρακαλώ;

ΠΗΤΣΑΜ: Ολόκληρος.

ΦΙΛΤΣ: Ο ίδιος ο κύριος Πήτσαμ;...

ΠΗΤΣΑΜ: Εγώ είμαι. Πήτσαμ και Πήτσαμ, Ανώνυμη Εταιρεία. ΦΙΛΤΣ, λυγίζει ξαφνικά στα δυο και όσο μιλά η φωνή του κλαψουρίζει μέχρι που σταραίνει από κρατημένο λυγμό: Εμένα που με βλέπετε, κύριε Πήτσαμ, εμένα με λένε Τίμοθυ Φίλτς. Είμαι ορφανός... δηλαδή εντελώς ορφανός, δηλαδή εμένα η μητέρα μου πέθανε στη γέννα... δηλαδή πέθανε πριν με γεννήσει, δηλαδή με βγάλανε με καισαρική, δηλαδή εντελώς ορφανός... καταλαβαίνετε τι θέλω να πω. Ο πατέρας μου ούτε φάνηκε να με

ζητήσει... δηλαδή δεν είχα ποτέ πατέρα... δηλαδή ορφανός κι από μητέρα κι από πατέρα... δηλαδή πιο ορφανός από μένα δεν υπάρχει σ' όλο το Λονδίνο... Αυτός είμαι εγώ, κύριε Πήτσαμ. Πεντάορφανος κι αγράμματος, δηλαδή χαμένος, καθότι άνθρωπος αγράμματος ξύλον απελέκητον, απόκληρος της κοινωνίας, σκουπίδι της ζωής, ξεχασμένος από θεό κι από ανθρώπους... ΠΗΤΣΑΜ: Εντάξει, κατάλαβα. Ναυαγισμένο πλοίο σε φουρτουναισμένη θάλασσα, έρημη ψυχή στην παραγониά του κόσμου, παραδαρμένη καλαμιά σε ρημαγμένο κάμπο. Και δε μου λες εσύ, ναυαγισμένο καράβι, σε ποια γειτονιά ξεφουρνίζεις το παρामी σου;

ΦΙΛΤΣ, γυρίζει το κορμί του στη φυσική του θέση και τη φωνή του στους φυσικούς της αξιόπρεπους τόνους: Να σας εξηγήσω, κύριε Πήτσαμ. Εγώ κάνω πιάτσα στην οδό Μπέκετ, εκεί που τελειώνει ο δρόμος και βγαίνει στην πλατεία. Περνάει καλός κόσμος από κει. Εχτές, το λοιπόν, ήρθανε δυο κύριοι (δείχνει τα δυο μούτρα στην εξώπορτα) και μ' αράξανε απ' το γιακά...

ΠΗΤΣΑΜ: Γωνιά Μπέκετ και πλατεία Αγίας Τριάδας (ξεφυλλίζει ένα κατάστιχο). Του λόγου σου είσαι λοιπόν που ζητιάνευες χωρίς άδεια κι ενοχλούσες τον κόσμο με τις κλάψες σου στον τομέα δέκα που ελέγχεται από την εταιρεία μας... Έφαρες λίγο ξύλο για να βάλεις μυαλό... Τίμοθυ Φίλτς είστε (σημειώνει τ' όνομα στο κατάστιχο). Ο τομέας δέκα είναι δικός μας, κύριε Φίλτς. Κατέβαινε τέσσερις λίρες γι' άδεια εξασκήσεως και μάλιστα για ρούχα, ταμπέλα και τα λοιπά.

ΦΙΛΤΣ: Είναι πολλά, κύριε Πήτσαμ. Οι κύριοι με κάνανε μαύρο στο ξύλο. Αν βγάλω τα ρούχα μου θα δείτε. Μου δώσανε και την κάρτα σας (ψάχνει καμιά δεκαριά τσέπες και κάποτε ξετρυπώνει μια βρομερή κάρτα). Δεν έχω τέσσερις λίρες, κύριε Πήτσαμ. Είμαι φτωχός βιοπαλαιστής, ορφανός από μητέρα και πατέρα... δηλαδή τελειώς ορφανός... η μητέρα μου πέθανε στη γέννα... δηλαδή πριν τη γέννα... καισαρική τομή... (πιάνει την ταμπέλα που ο Πήτσαμ είχε αφήσει πάνω στο τραπέζι) ΑΓΑΠΕ ΜΕ, ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ ΕΣΥ... Κύριε Πήτσαμ...

ΠΗΤΣΑΜ, *πιάνει την άλλη ταμπέλα: ΔΩΣΕ ΓΙΑ ΝΑ ΣΟΥ ΔΩΣΟΥΝ.*

Τέσσερις λίρες η άδεια, μιάμιση λίρα τα ρούχα.

ΦΙΛΤΣ, *αξιόπρεπα: Να με ψάξετε, δεν έχω δεκάρα. Είμαι ο πιο φτωχός απ' όλους τους φτωχούς του Λονδίνου.*

ΠΗΤΣΑΜ, *απειλητικά: Τέσσερις λίρες η άδεια, μιάμιση λίρα τα ρούχα.*

(*Ο Φιλτς απελπισμένος αναποδογυρίζει το καπέλο του, σκαλίζει τη φόδρα και ξετρυπώνει τέσσερις λίρες. Τις δίνει στον Πήτσαμ και περμμένει.*)

ΠΗΤΣΑΜ: Και μιάμιση λίρα τα ρούχα.

(*Ο Φιλτς βγάζει το ένα του παπούτσι και μετρά σε πέννες τη μιάμιση λίρα στην ανοιχτή παλάμη του Πήτσαμ.*)

ΦΙΛΤΣ: Εμένα ο πατέρας μου ούτε φάνηκε να με ζητήσει... δηλαδή δεν είχα ποτέ πατέρα... δηλαδή τελείως ορφανός... απόλυτος της κοινωνίας... σκουπίδι της ζωής...

(*Ο Πήτσαμ έχει στο μεταξύ συμπληρώσει τα κατάστιχά του και του δίνει ένα δελτίο.*)

ΠΗΤΣΑΜ: Νούμερο τρακόσια δεκατέσσερα. Τομέας έξι. Στον τομέα δέκα δε θα ξαναπατήσεις το πόδι σου. (*Μπήγει φωνή.*) Κυρία Πήτσαμ! (*Η Κυρία Πήτσαμ σηκώνεται από τη γραφομηχανή της και έρχεται ανάμεση κοινάμενη.*) Από δω ο Τίμοθου Φιλτς. Νούμερο τρακόσια δεκατέσσερα, τομέας έξι, Κάτω Κένσινγκτον. (*Στον Φιλτς.*) Θα πιάσεις βάρδια σε μια ώρα. Κοστούμι τύπου Έψιλον. Ανάπηρος πολέμου, αναπηρία εβδομήντα τα εκατό. Πιάνεις δουλειά την καλύτερη εποχή. Η γιορτή της βασιλισσας είναι γιορτή όλου του έθνους. Οι καρδιές χαίρονται. Τα στόματα γελάνε. Τα χέρια μπαίνουν πιο εύκολα στις τσέπες. Άντε, καλή αρχή. (*Στην κυρία Πήτσαμ.*) Δώσε του ρούχα και να μάθει το κείμενο γι' ανάπηρο πολέμου. Πιάσε κι ένα παρόσημο τρίτης τάξης. (*Στον Φιλτς.*) Κι εσύ λίγες κουβέντες, κι όχι κλάψες. Ένας στρατιώτης της βασιλισσας χωρίς αριστε-

ρό πόδι και με βγαλμένο το ένα μάτι είναι σύμβολο δόξας. Όρθιο το κορμί, ψηλά το κεφάλι, φωνή σοβαρή και κορφή. Δε ζητιανεύεις, απαιτείς αυτό που σου ανήκει.

(*Ο Πήτσαμ προχωρά, τραβά μια κουρτίνα και ξεσκεπάζει ένα χαμηλό βάζο με πέντε κούκλες σε φυσικό μέγεθος, απ' αυτές που έχουν τα μαγαζιά που πουλάνε ρούχα.*)

ΠΗΤΣΑΜ: Φιλτς, άκουγε και μάθαινε. Βλέπεις εδώ μπροστά σου τα πέντε βασικά είδη της μίζερίας. Και μόνο η θέα τους αρκεί για να σπρωχτεί ο φυσιολογικός άνθρωπος σε κείνη την αφύσικη κατάσταση που κάνει τον καλό χριστιανό να βάλει το χέρι στην τσέπη. Δείγμα Άλφα. Θύμα του κυκλοφοριακού. Τον πάτησε αυτοκίνητο αλλά δεν έχασε το κουράγιο του για τη ζωή. Ναι μεν σακάτης αλλά ευγενικός, πρoός, γεμάτος συγγνώμη γι' αυτούς που τον σακάτεψαν. Η εικόνα τονίζεται με καθαρό πούκαμισο κι ένα φρέσκο λουλουδι στο πέτο.

(*Όση ώρα μιλάει, δείχνει τα χρήσιμα στοιχεία πάνω στο μοντέλο της κούκλας Άλφα που είναι διπλωμένη σ' ένα αναπηρικό καροτσάκι.*)

ΠΗΤΣΑΜ: Δείγμα Βήτα. Το θύμα της βιομηχανικής ανάπτυξης. Έκρηξη σε εργοστάσιο και τα λοιπά. Πλήρης αναπηρία, ένα σπασματικό θύμα της τεχνολογίας. Ταράζει και τον πιο σκληρόπτεσο διαβάτη. Μοντέλο σίγουρο, δοκιμασμένο. Μόνο που δεν μπορεί να δουλέψει πάνω από δυο ώρες με τα πόδια διπλωμένα στο καροτσάκι.

(*Όσο μιλάει κάνει επίδειξη του δείγματος Βήτα, μιας κούκλας χωρίς πόδια και μούρα γυαλιά στη θέση των βγαλμένων ματιών. Η κούκλα-τέρας κοινιέται πάνω σε τέσσερις χαμηλούς τροχούς και μια ξύλινη βάση.*)

ΠΗΤΣΑΜ: Δείγμα Γάμα. Αμαρτίες γονέων. Γιος αλκοολικού πατέρα και μητέρας πόρνης. Το παιδί μεγάλωσε σε ορφανοτροφείο κι από κει ακολουθά τη φυσική σειρά του. Σκασιαρ-

χείο, η πρώτη μικροκλεισιά, φυλακές ανηλίκων, απολυτήριο μετά δυο μήνες, η δυσπιστία της κοινωνίας, η φνεργία, δεύτερη μικροκλεισιά, καταδίκη με αναστολή - και τώρα ζήτησας στο πεζοδρομίο του Λονδίνου.

(Δείχνει τη σχετική κούκλα και συνεχίζει.)

ΠΗΤΣΑΜ: Δείγμα Δέλτα. Θύμα της μοίρας. Γεννήθηκε άτυχος. Μητέρα καλή αλλά με αδύνατο χαρακτήρα, ο πατέρας τυχοδιώκτης μπάρκαρε σε πλοίο και δεν ξαναφάνηκε σπίτι του. Η μαμά πεθαίνει από τύφο. Το παιδί τη γλίτωσε, το μάζεψαν οι γείτονες, αλλά ο τύφος το χτύπησε στο κεφάλι. Λίγο χαζός, όχι πολύ και τον πάφουν στον μεξέ, ίσα-ίσα όσο χρειάζεται. Αυτό που λέμε αγαθιάρης. Γελά σ' όλο τον κόσμο, ακόμα και στους αστυφύλακες, και στις κολόνες του γκαζιού. Καλό μοντέλο, εύκολο. Λίγος κόπος και καλούτσικο κέρδος.

(Προχωρά στην τελευταία κούκλα που δείχνει έναν άνδρα με μισό πόδι, δεκανίκια και στρατιωτική χλαίνη με παράσημα.)

ΠΗΤΣΑΜ: Δείγμα Έψιλον. Θύμα του πολέμου. Πάτησε νάρκη την πρώτη μέρα της αναγκωής περπατώντας σ' ένα χωράφι γεμάτο παπαρονές. Για το πόδι του δεν τον νοιάζει, αλλά τα μάτια... Φοβερό. Καλύτερα ν' άφηνε τα κόκαλά του στο μακελειό του Βερντέν... Φίλτς, παιδί μου, πάρε τα ρούχα σου, ο χρόνος είναι χρήμα. Κυρία Πήτσαμ, μου φαίνεται τα πήρατε τα σκονάκια σας πρωί-πρωί.

(Μυρίζει μ' έκφραση απήδίας το στόμα της κυρίας Πήτσαμ που ξεσπά στον Φίλτς.)

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Πάρε τα ρούχα σου, χριστιανέ μου, δε θα σε περιμένω μέχρι τα Χριστούγεννα για να ντυθείς. *(Πετά τα ρούχα στα μούτρα του Φίλτς και τον στρώγγρει πίσω από ένα παραβάν.)*

ΠΗΤΣΑΜ: Πού είναι η κόρη σου;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Η Πόλυ; Απάνω είναι.

ΠΗΤΣΑΜ: Πάλι πέρασε από δω αυτός ο τύπος; Όποτε λείπω μας θυμάται... την Πόλυ δηλαδή.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Δεν έχεις εμπειροσύνη σε κανένα, αλλά αυτή τη φορά θα το βουλώσεις. Αυτός ο τύπος είναι ο καλύτερος τζέ-νέμαν που 'χει πατήσει το ποδάρι του στο σπίτι μας.

ΠΗΤΣΑΜ: Μάλιστα.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Κι αν θες να ξέρεις, η κόρη σου τον έχει βάλει για καλά στο μάτι.

ΠΗΤΣΑΜ: Μάλιστα.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Κι αυτή τη φορά δε θα μου χαλάσεις τη δουλειά.

ΠΗΤΣΑΜ: Μάλιστα.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Η Πόλυ θα παντρευτεί έναν αληθινό κύριο.

ΠΗΤΣΑΜ: Που πρέπει να 'ναι στραβός.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Γιατί στραβός...

ΠΗΤΣΑΜ: Και κουφός.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Γιατί κουφός...

ΠΗΤΣΑΜ: Και ηλίθιος... Γιατί η κόρη σου δύσκολα το κρατάει το στοματάκι της κλειστό. Κι ο αληθινός κύριος θα τα μάθει όλα.

Γιατί αν δε θα 'χει μάτια, θα 'χει αυτιά. Κι αν δεν έχει αυτιά θα 'χει μύτη. Κι ο γαμπρός θα χάσει τη μύτη του παντού. Ιωνάθαν Ιερεμίας Πήτσαμ... Ανώνυμη εταιρεία... Ενοικιάζονται ρούχα σε φτωχούς. Κυρία Πήτσαμ, είσαι ηλίθια. Ο γαμπρός θα τινάξει τις επιχειρήσεις Πήτσαμ στον αέρα, και το φιλτάι θα τ' ανάψει η κόρη σου.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Η κόρη μου είναι και κόρη σου.

ΠΗΤΣΑΜ: Η κόρη μας λουπόν έχει μυαλά καρδερίνας. Κι αν θες να ξέρεις, κυρία Πήτσαμ, το μόνο που σκέφτεται είναι το ατοτέιο της και τίποτ' άλλο. Όσο για γάμο ούτε να το ξανακούσω, την κόρη μου τη χρειάζομαι στο μαγαζί. Και για να 'χουμε καλό ρώτημα, πώς τον λένε αυτόν τον καθωσπρέπτε κύριο;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Αλλάς κύριο.

ΠΗΤΣΑΜ: Χα, χα, χα. Ούτε τ' όνομά του δεν ξέρετε.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Δε ρωτάς ονόματα όταν σε καλούν για φαγητό στο Κλάριτζ.

ΠΗΤΣΑΜ: Στο Κλάριτζ είπες;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Μάλιστα, στο Κλάριτζ.

ΠΗΤΣΑΜ: Φορά άσπρα γάντια που δεν τα βγάζεις ούτε στο τραπέζι;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ, *ασατισμένη*: Μάλιστα... Άσπρα γάντια.

ΠΗΤΣΑΜ: Έχει ένα σημάδι από μαχαίρι δίπλα στ' αυτί;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Ναι. Έχει σημάδι. Τον ξέρεις;

ΠΗΤΣΑΜ: Και μπασιτούνι με χέρι από κόκαλο;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Και μπασιτούνι με κόκαλο.

ΠΗΤΣΑΜ: Και λουστρόνια με άσπρες γκέτες;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Και λουστρόνια μ' άσπρες γκέτες...

(Πίσω απ' το παραβάν βγαίνει ο Φιλτζ ντυμένος με τη στολή του ήρωα της πατρίδας, μοντέλο νούμερο Έφελον.)

ΦΙΛΤΣ: Κύριε Πήτσαμ, μια τελευταία ματιά, σας παρακαλώ. Πρότη φορά, ξέρετε... Καταλαβαίνετε... Έχω τρακ...

ΠΗΤΣΑΜ: Καλός είσαι. Παράστημα παλιού στρατιώτη, φάτσα αγαθή, σχεδόν ηλίθια. Άντε, στρίψε τώρα. Έχω δουλειά.

(Ο Φιλτζ κάνει να βγει έξω κι ο Πήτσαμ πετά μια τελευταία κουβέντα.)

ΠΗΤΣΑΜ: Μισά δικιά σου μισά δικιά μας. Κι όχι ζαβολιές. Έχω μάτια παντού.

(Ο Φιλτζ βγαίνει με την πλάτη κάνοντας μικρές υποκλίσεις στον κύριο και στην κυρία Πήτσαμ.)

ΠΗΤΣΑΜ: Κυρία Πήτσαμ, είσαι ηλίθια με κορόνα. Ο καθωστρόπει κύριος, ο διαλεχτός της αξιότιμης κόρης μας, ο γαμπρός μας, είναι ο Μάκνυ ο Φονιάς.

ΑΥΛΑΙΑ

Έξω, μπροστά από τις κουίντες η ορχήστρα φωτισμένη από έναν προβολέα παίζει το τραγούδι του Μάκνυ του Φονιά, μόνο μουσική χωρίς λόγια⁽²⁴⁾. Από την αριστερή κουίντα βγαίνουν ο κύριος κι η κυρία Πήτσαμ ντυμένοι για δρόμο: καπέλα, γούνες, ομπρέλες και λουπά. Καθώς φτάνουν στη δεξιά κουίντα βρίσκονται φάτσα-φάτσα με την ορχήστρα που τελειώνει προκλητικά το θούριο του Μάκνυ. Έξαλλος ο Πήτσαμ βγάζει το καπέλο του και το πετά χάρμα. Το πατά με μανία και το κάνει πίδα. Απλώνει απελευσιμένος τα χέρια προς το κοινό και τραγουδά⁽²⁵⁾.

Φτάνει πια

ΠΗΤΣΑΜ: Φτάνει πια!

Δεν μένουνε στο σπίτι στο κρεβάτι και τριγυρνούν,
λες κι είν' γεννημένες όλες σε παλάτι

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ:

Είναι του Σόχο η σελήνη

Είν' το τραγούδι: «νιώθεις την καρδιά μου που χτυπά;»

Είναι που λένε: «Ίζόνυ μαζί σου, ό,τι κι αν γίνεις».

Όταν ο έρως χτυπά κι ο ουρανός λάμπει.

ΠΗΤΣΑΜ: Φτάνει πια!

Δεν κάνουν κάτι με σκοπό και λογική.

Χασκογελούν!

Και βέβαια μετά ψοφάνε αργά-αργά στην ψάθα.

ΜΑΖΙ:

Πού 'ναι του Σόχο η σελήνη

πού το τραγούδι: «νιώθεις την καρδιά μου που χτυπά;»

Πού είν' τα λόγια: «Θα 'ρθω μαζί σου ό,τι κι αν γίνεις».

Όταν ο έρως χαθεί το κορμί δεν ζει.

Τέλος της 1ης σκηνής

Σκηνή 2

Αδειος στάβλος. Ξύλινα χωρίσματα για τ' άλογα, γυμνά από ζωή. Είναι φανερό πως ο στάβλος είναι από χρόνια εγκαταλελειμμένος. Μπρος αριστερά, στέκονται καμιά δεκαριά μούτρα, φινιγύρες του λονδρέζικου υπόκοσμου. Μόλις ανοίγει το χαμηλό πορτάκι, στα δεξιά του στάβλου, τα μούτρα βγάζουν τις τραγιάσκες και ορθώνουν τα κορμιά. Από το πορτάκι μπαίνει ο Μάκνυ - φράκκο, άσπρα γάντια, άσπρες γκέτες, μπασιτούνι με κοκάλινη λαβή. Πίσω του η Πόλυ και δυο-τρεις ακόμα από τη συμμορία. Τα μούτρα σηκώνουν ρυθμικά τη δεξιά γροθιά τρεις φορές ουρλιάζοντας άγρια-μπα:

HURRAH!!!
HURRAH!!!
HURRAH!!!

Ο Μάκνυ χαιρετά με το χέρι, διστάζει λίγο, κι ύστερα προχωρά προς τη ράμπα.

ΜΑΚΥ: Κυρίες και κύριοι, σ' αυτόν το στάβλο που βλέπετε θα γίνει σήμερα ο γάμος της αξιότιμης δεσποινίδας Πόλυ Πήτσοι...
ΜΑΘΙΟΣ: ...κόρης του επιχειρηματία Ιωνάθαν Ιερεμία Πήτσοι...
ΜΑΚΥ: ...και του Μάκνυ Μακχίθ...
ΜΑΘΙΟΣ: ...του επιλεγόμενου φονιά...
(Το πρόσωπο του Μάκνυ σκοτενιάζει επικίνδυνα.)

ΜΑΚΥ: Σκάσε, βόδι.
ΠΟΛΥ, προχωρά και χαιδεύεται στον ώμο του Μάκνυ. Μιλά χαμηλόφωνα για να μη την ακούσουν οι άλλοι: Μάκνυ, αγάπη μου, δε θα παντρευτούμε βέβαια μέσα σ' ένα στάβλο.
ΜΑΚΥ: Πόλυ... κούκλα μου... να μου 'χεις εμπιστοσύνη. Μαθιέ, (ο Μαθιός προχωρά ένα βήμα) γιατί αργούμε; Είσαι βλάκας ή κάνεις τον βλάκα.

ΜΑΘΙΟΣ: Ήρθες χωρίς, αραγγέ, αν περιμένεις ακόμη δέκα λεπτά... Νάτους, ήρθανε.

(Χυμά προς τις δεξιές κουνίτες και κάνει τόπο να περάσουν πεντέξι άνδρες που κουβαλάνε και σκορπίζουν δεξιά αριστερά στο στάβλο ένα μεγάλο βικτωριανό ρολόι, δυο σκαλιστές ανθοστήλες με ξωτικά λουλούδια, μια πλουμισμένη κασέλα, δυο χαλιά, μια εβένινη κολόνα με αραπάκι που κρατά πολύφωτο, μια τεράστια ταπισερί που την κρεμάνε στα δοκάρια κι ένα πιάνο με ουρά που το περνάνε με χίλιους κόπους απ' το στενό πέρασμα.)

ΠΟΛΥ: Είναι δικός σου ο στάβλος, Μάκνυ;

ΜΑΚΥ: Όχι.

ΠΟΛΥ: Και τα έπιπλα, Μάκνυ, και τα χαλιά... τίνος είναι;

ΜΑΚΥ: Δικά μας. Δηλαδή... από σήμερα είναι δικά μας...

(Ένας απ' τους τέσσερις που κουβαλάν το πιάνο βγάζει με σεβασμό την τραγιάσκα και δηλώνει περήφανα.)

ΧΟΝΤΡΟΣ: Αυτό το πιάνο, δεσποινίς, πριν μισή ώρα ήτανε στο σαλόνι της δούκισσας του Μπλούσμιπερ. Περίφημο κομμάτι... Παίζει κιόλας.

ΜΑΚΥ: Πόλυ, τι έχεις να πεις; Τι λείπει για την τελετή του γάμου μας;

ΠΟΛΥ: Ένα τραπέζι... (μυξολκλαίει παρατονιαρικά). Όλα είναι κλεμμένα, Μάκνυ. Κι όμως, σήμερα είναι η πιο ευτυχισμένη μέρα της ζωής μου. (Τινάζεται ανήσυχη.) Μα πού 'ναι ο παπάς; Μήπως ξέχασες τον παπά; (Τον πιάνει από τα πέτα υστερικά.) Μάκνυ, πες μου την αλήθεια, ξέχασες τον παπά;... Γιατί δεν έρχεται ο παπάς; Του 'δωσες διεύθυνση, νούμερο, όλα; Για τ' όνομα του Θεού, Μάκνυ, ο παπάς... (Ο Μάκνυ της πιάνει σκληρά τα χέρια και λευτερώνει τα πέτα του. Στρίβει στους άλλους που παρακολουθούν αφήσανοι την υστερική κρίση της Πόλυ.)

ΜΑΚΥ: Η γυναίκα μου είναι συγγινημένη και σας ευχαριστεί όλους που τιμάτε το γάμο μας με την παρουσία σας. Λάφρ, ηλίθε, μουλάρι δίποδο, πού είναι οι καρέκλες και το τραπέζι; (Πετάται ο Μαθιός πού έχει κι όλας στρώσει ένα τραπεζομάντηλο

πάνω στο πιάνο και κουβαλάει πιάτα, ποτήρια και μπουγκάλια κρασιού.)

ΜΑΘΙΟΣ: Το τραπέζι είναι εδώ, αρχηγέ. Τις καρέκλες που ζήτησες, σκαλιστές και με κόκκινο βελούδο, δεν μπορέσαμε να τις βρούμε. Μη σε πειράζει, αρχηγέ, καλή καρδιά. Θα το τσούξουμε με όρθιοι.

ΠΟΛΥ, κλαυθύρικα: Μάκνυ, τον πατά.

ΜΑΘΙΟΣ: Όξω καρδιά, στην υγεία σου, Πόλυ.

(*Ο Μάκνυ του δίνει μια ανάστροφη και του πετά το ποτήρι στο πάτωμα.*)

ΜΑΚΥ: «Πόλυ»... τι θα πει Πόλυ, ρε βόδι. Δεσποινίς Πήτσαμ να λες. Ή να μη λες τίποτα... Να το βουλώνεις. Άκου κει... «Πόλυ». Μήπως την πήδηξες κι όλας, βρε γουρούνι;

ΠΟΛΥ: Μάκνυ!

ΜΑΘΙΟΣ: Σ' ορκίζομαι, αρχηγέ. Πρώτη φορά τη βλέπω τη δεσποινίς.

ΜΑΚΥ: Πρώτη φορά τη βλέπεις τη δεσποινίς... Και τελευταία. Σε λίγο θα 'ναι γυναίκα μου, και η γυναίκα μου θα 'ναι δικιά μου γυναίκα... μόνο δικιά μου. Καταλάβετε κανίβαλοι. (*Ουρλιάζει.*) Πού 'ναι ο πατάς;

ΜΑΘΙΟΣ: Ο πατάς έρχεται, δεν υπάρχει λόγος... Στο μεταξύ, θα μας επιτρέψετε, αξιότιμη κυρία, να πιούμε ένα ποτηράκι κρασί στην υγείαν ιδικήν σας και εις υγείαν του κυρίου κυρίου σας. (*Προσφέρει ποτήρι με κρασί στην Πόλυ. Ένας από τα μούτρα, ο Τσάβος, ο Γκαβός, προχωρά κι αυτός μ' ένα ποτήρι στο χέρι.*)

ΓΚΑΒΟΣ: Καθότι ο ιερός δεσμός του γάμου είναι πράγμα ιερόν και ευλογημένον παρά της εκκλησίας και των ιερών ευαγγελίων...

ΠΟΛΥ: Πού είναι ο πατάς;

ΜΑΚΥ: Ο πατάς έρχεται. Κι ώσπου να 'ρθει θα παρακαλέσω τους αξιότιμους καλεσμένους μας ν' αλλάξουνε ρούχα. Στο κάτω κάτω δεν παντρεύονται κάθε μέρα. Τσακιστείτε λοιπόν κανίβαλοι και σε μισή ώρα πίσω με τα καλά σας.

(*Κλείνει γρήγορα η αυλαία και στη ράμπα φωτίζεται η ορχήστρα που παίζει το τραγούδι του γάμου. Μπαίνει ο Παρουσιαστής και κάνει ένα νούμερο καμπαρέ, για να δώσει καιρό στη συμμορία ν' αλλάξει κοστούμια.⁽³⁴⁾*)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ: Γνωρίσαμε λοιπόν τον Μάκνυ το Φονιά και κείνη που σε λίγο θα γίνει γυναίκα του, την Πόλυ, τη μοναχοκόρη του Ιερεμιά Πήτσαμ και αυριανή κληρονόμο της Άλφα Έφνλον Πήτσαμ Κόμπαννυ. Και τώρα, μέχρι να δώσουμε καιρό στους αξιότιμους κυρίους να βάλουν τα καλά τους, θα σας θυμίσω δύο σημεία της ιστορίας μας που δεν πρέπει να μας ξεφύγουν. Πρώτο, πως σε δυο μέρες η βασιλισσα γιορτάζει τα γενέθλιά της κι ολόκληρη η αστυνομία ασχολιέται με τα υψηλά πρόσωπα και τις παράτες. Και δεύτερο, πως ο πρόεδρος της Πήτσαμ Κόμπαννυ, Ιερεμίας Ιωνάθαν Πήτσαμ, δεν το 'χει σκοπό ν' αφήσει ν' αρπάξουν μέσα απ' τα χέρια του τη μοναχοκόρη θυγατέρα του. Γιατί, για τον κύριο Πήτσαμ που ξέρει πολύ καλά τις παγίδες της ζωής, το άρπαγμα της θυγατέρας του από τον Μάκνυ το Φονιά σημαίνει την αρχή του τέλους του.

(*Σηκώνεται η αυλαία με τους ήχους από τη μουσική που παίζει τη «Γαμήλια Μπαλάντα για Φτωχούς», που τραγουδάνε μαυρο-ντυμένοι και επίσημοι οι αλήτες του Μάκνυ ⁽⁴⁾.*)

Γαμήλια Μπαλάντα για Φτωχούς

Ο Μπίλυ Λώγκεν κι η Μαιίρη Σάιερ
να παντρευτούν βρήκανε σωστό.
(Να ζήσουνε, μπράβο, μπράβο.)

Όταν μπήκανε πια στην εκκλησιά
ρώτησ' ο Μπίλυ από πού 'ν τα νυφικά
αλλ' η Μαιίρη δεν ήξερε καν τ' όνομά του.
Ζήτη!

Ξέρεis από πού η σκούφια της βραστά; (μπα!)

Θα πάρεις πια να τριγυρίζεις (τι λες!)
(Να ζήσουνε, μπράβο, μπράβο).
Ο Μπίλνι Λώγκεν μου είπε χτες αγά-
τι 'ναι αυτό που θέλει απ' την κυρά!
Ο βρομάρης!

*(Με το τέλος του τραγουδιού ο Μαθιός προχωρά ένα βήμα, ση-
κώνει το ποτήρι κι εύχεται στο ζευγάρι.)*

ΜΑΘΙΟΣ: Μου επιτρέπετε, αρχηγέ, να πω δυο κουβέντες, καθότι η σημερινή μέρα μια φορά μας συμβαίνει στη ζωή μας, δηλαδή μορθεί και δύο, αλλ' όπως και να το κάνουμε, είναι σπουδαία μέρα, καθότι η αγάπη εξευγενίζει τους ανθρώπους, καθότι ο άνθρωπος είναι γεννημένος για την αγάπη και τα λοιπά. Ευχόμαστε λοιπόν, σε σένα και στην ευγενική κυρά σου, βίον ανθόσπαρτον και ο δρόμος της ζωής να 'ναι στρωμένος με λουλούδια του Μάη καθότι ο Μάης είναι ωραίος μήνας... Καθότι έρχεται η άνοιξη και τα λοιπά. Μου φαίνεται πως λέω μπουρδες καθότι αγράμματος... Εβίβα λοιπόν, να ζήσεις και συ και η κυρά σου και πάντα βαρβάτος. HURRAH, HURRAH, HURRAH.

(Ουρλιάζει τρεις φορές και οι μάγκες ξελαογγίζονται και η Πόλνι μαζεύεται τρομαγμένη σα γατάκι στην αγκαλιά του καλού της.)

ΧΟΝΤΡΟΣ, απαγγέλλει:

Ευχόμαστε σε λόγου σας
βίον ευτυχισμένο
και του αφέντη τ' απ' αυτό
γαρούφαλο ανθισμένο.

(Ο Μάκνι τον κόβει ενσπλημένος.)

ΜΑΚΥ: Άντε τώρα... στη μάσα... Πόλνι, κανόνισε. Και συ Χοντρέ, βόηθα.

ΕΝΤΥ: Ωραία πιάτα... Είδες, αρχηγέ; Από το Σαβό.

ΓΚΑΒΟΣ: Τέτοιο φαί δεν τρώς κάθε μέρα, δεσποινίς. Είχαμε και

φουά γκρα μα το 'φαγε στο δρόμο ο Χελώνας γιατί είχε κάνει, λέει, το στομάχι του τρύπα.

ΧΕΛΩΝΑΣ: Βούλωστο, ηλίθιε. Τέτοια μέρα και μπροστά σε κυ-
ρίες δεν λένε τη λέξη τρύπα.

ΓΚΑΒΟΣ: Και συ μη μιλάς μ' ανοιχτό το στόμα. Κοίτα το γουρού-
νι... Κάνε μια προσπάθεια, βρε...

ΧΕΛΩΝΑΣ: Σιγά μη σου κόψω την όρεξη, πεινάλια. Εσύ, ρε, πώς
μασάς... ε;... Όχι, δείξε μου πώς μασάς... Με κλειστό το στόμα
μασάς βρε, με κλειστό το στόμα;

ΜΑΚΥ: Άντε κανίβαλοι. Ριχτήκατε στη μάσα σα λιμάρηδες. Πό-
σες μέρες έχετε να φάτε βρε;

ΜΑΘΙΟΣ: Εντάξει, αρχηγέ. Ένα τραγουδί παιδιά.

ΓΚΑΒΟΣ: Σωστά... ένα τραγουδί...

ΜΑΚΥ: Άντε καρδερίνες, κεληδηήστε. Το φαί είναι δω, δε φεύ-
γει.

ΠΟΛΥ: Μάκνι, ο καπνιστός σολομός είναι μουύλια... Δοκίμασέ
τον.

ΧΟΝΤΡΟΣ: Η δεσποινίς έχει δίκιο. Τέτοιο σολομό δεν τον βρί-
σκες εύκολα. Δεσποινίς Πόλνι, μην ντρέεστε, φάτε τον όλο,
γιατί δεν θα τον ξαναδείτε. Δεν παντρεύεται κάθε μέρα ο αρ-
χηγός, ε αρχηγέ;

ΜΑΚΥ: Σκάσε, τρέχα. Εσύ καλύτερα να τρώς, παρά να μιλάς. Τι
βόδια, Θε μου... Βοήθησε να τους αντέξω λίγο ακόμα...

ΧΕΛΩΝΑΣ: Γιατί αρχηγέ, ψέματα λέει; Τυχερή η δεσποινίς νύφη,
αυτό λένε όλοι. Κονόμησε γαμπρό κελεπούρι.

ΣΟΥΓΙΑΣ: Μπράβο... Ωραία τα λες... κελεπούρι.

ΕΝΤΥ: Μάλιστα, κελεπούρι. Εχτές με ρώταγε η Λούσου αν είναι
αλήθεια πως παντρεύεσαι, αρχηγέ. Αδύνατο, λέει, να πάρει ο
Μάκνι μια κότα απ' την καλή κοινωνία... Της λέω, ο Μάκνι ξέρει
να διαλέγει. Χα, χα, χα, μου κάνει!... Ψέματα σας λέει... τήνε
δουλεύει τη λεγάμενη... Περιμένε, θα δεις, της λέω...

ΜΑΚΥ, ουρλιάζει: Βούλωστο, ηλίθιε. Δάγκασε τη γλώσσα σου.

ΠΟΛΥ: Λούσυ;... Ποια είναι η Λούσου, Έντυ;

(Ο Χελώνας πετιέται.)

ΧΕΛΩΝΑΣ: Μπα, μην ακούτε, δεσποινίς, ποια Λούσυ, αστεία πράγματα,

ΠΟΛΥ: Μάγκυ, ποια είν' η Λούσυ; Την ξέρουμε Μάγκυ αυτή τη Λούσυ;

ΕΝΤΥ: Ν' απαντήσω εγώ, δεσποινίς. Ουδεμία Λούσυ... Εγώ που με βλέπετε, άμα πια ένα ποτηράκι παραπάνω δεν ξέρω τι λέω. Δεν υπάρχει καμιά Λούσυ. Ο αρχηγός είχε δίκιο, εγώ που με βλέπετε... είμαι ηλίθιος. Στην υγιή σας δεσποινίς, και καλά στέφανα, και να τον χαϊρόσατε.

ΣΟΥΤΙΑΣ: ...Αστείο πράγμα, ποια Λούσυ... δεν υπάρχει καμιά Λούσυ, εντάξει αρχηγέ;

ΜΑΚΥ: Τι κρατάς στο χέρι σου, Έντυ;

ΕΝΤΥ: Μαχαίρι αρχηγέ, γιατί;

ΜΑΚΥ: Και τι έχεις στο πιάτο σου, Έντυ;

ΕΝΤΥ: Πέστροφα, αρχηγέ... Ωραίο ψάρι... Πανάκριβο. Το φέραμε απ' το Ριγς. Πρώτης τάξεως μαγαζί. Γιατί με κοιτάς έτσι, αρχηγέ;

ΜΑΚΥ, επικίνδυνα: Και τρώς το ψάρι με το μαχαίρι, ηλίθιε. Για τ' όνομα του θεού... αν υπάχει θεός... Παιδιά, δέστε τον. Τρώει το ψάρι με το μαχαίρι... Αυτό, Έντυ, ο καλός κόσμος το λέει γουρουνιά. Πόλυ, βλέπε και λυπήσου με... Άντε να κάνεις αυτούς τους αλανιάρηδες ανθρωπούς... Ξέρετε, ρε αλίητες, τι πάει να πει άνθρωπος; Πες μου, ρε Χοντρέ, εσύ, να χαρείς το λίκτος σου... Σε τι διαφέρει βρε ο άνθρωπος απ' το γουρουνί, ε; Δες τους, Πόλυ... Να χαρείς, δες τους. Ντυθήκανε σαν τους πιθήκους και δεν μπορούνε ούτε ένα τραγουδάκι να τραγουδήσουν. Γάμο, σου λέει ο άλλος. Μέρα εξαιρετική!!! Μου τη μαυρίσατε ρε αυτή τη μέρα. Μου πλακώνετε την ψυχή. Και δε μου λέτε, κύριοι; Φυλάει τουλάχιστο κανέννας τσίλιες στην πόρτα; Ή κι αυτό πρέπει εγώ να το σκεφτώ.

ΓΚΑΒΟΣ: Μη στενοχωριέσαι αρχηγέ, πάω εγώ στην πόρτα.

ΜΑΘΙΟΣ: Θα 'χε πλάκα να μας τσιμπούσανε όλους μαζί με τα καλά μας. Θα τα 'χαναν οι μπασιμένες να μας δούνε...

ΣΟΥΤΙΑΣ: Καθότι το ράσο κάνει τον παπά,...

ΧΕΛΩΝΑΣ: ...και καθότι δεν είναι πολύ εξυτνοι οι μπασιμένες... Ε, αρχηγέ;

(*Ο Γκαβός, που 'χε κιόλας τραβήξει για την πόρτα γυρνά ανήσυχος.*)

ΓΚΑΒΟΣ: Αρχηγέ... μπάτσου.

ΧΕΛΩΝΑΣ: Σκάσε κόπανε, ο παπάς είναι.

(*Η Παρέα, που 'χει κιόλας κινηθεί να το σκάσει προς διάφορες μεριές, σταματά εκεί που βρέθηκε ο καθένας. Μπαίνει ο παπάς απορημένος.*)

ΠΑΠΑΣ: Ωραία... ωραία... Αν δε κάνω λάθος, εδώ είναι στάβλος...

Πολύ ωραία, πολύ ωραία... Τη φτώχεια την ευλογεί ο Θεός...

Μακάριοι οι φτωχοί, διότι αυτοί ελεηθίσονται...

ΠΟΛΥ: Επιτέλους... παπάς.

ΜΑΚΥ: Αιδεσιμότητα, καλώς ήλθες. Κύριοι, ένα τραγουδί για τον άγιο αιδεσιμότητα. Γρήγορα και χωρίς πολλά φάλτσα. Ξεκίνα, Μαθιέ.

(*Ο Μαθιός προχωρά ένα βήμα και τραγουδά δυο χαζούς στίχους για κάποιον παπά και την παπαδιά του ⁽¹⁾.*)

ΜΑΚΥ: Τρύγες. Αυτό είναι όλο;

ΜΑΘΙΟΣ, πειραγμένος: Αυτό... Δεν ξέρω άλλο.

ΜΑΚΥ: Άμα δε χρειάζεται, το στόμα σου τρέχει ροδάνι. Τώρα κατάπιες τη γλώσσα σου, βόδι. Τραγουδά κι άλλο.

ΠΟΛΥ: Κύριε αιδεσιμότητα, αγαπητοί μας φίλοι, αφού κανέννας σας δεν έχει πρόχειρο κάτι νόστιμο, και για να γίνει ακόμα καλύτερη αυτή η μοναδική μέρα, θα μου επιτρέψετε να πω εγώ ένα τραγουδάκι που μπορεί να μην ταιριάζει σε γιορτή γάμου, μα είναι πολύ όμορφο από δικού του. Τα 'κουσα περνώντας έξω απ' το μαγαζί που 'ναι στην Πλατεία των Τεσσάρων Δρόμων και πήγα να το ξανακούσω, και την πρώτη φορά έλλαψα, και πήγα δεύτερη φορά γιατί δεν έγχ ακούσει τραγουδί που να μιλά έτσι όμορφα για μια γυναίκα. Κύριε Μαθιέ, εσύ

στάσου εκεί. Και συ, Γκαβέ, στάσου εδώ. Και συ, κύριε Χελώνα, θα 'σαι ο μπουφετζής πίσω απ' τον πάγκο. Να, εδώ είν' ο πάγκος, ο πιο βρόμικος πάγκος που 'χετε δει στη ζωή σας, κι εδώ κάθονται οι πελάτες, κι είναι πιωμένοι σα σφουγγάρια, και δω στη μέση, μπροστά απ' τον πάγκο, είν' η λατζέρια που τραγουδά. *(Τραγουδά ⁽⁶⁾ την πρώτη στροφή από την...)*

Μπαλάντα της Τζένυ των Πειρατών

Με βλέπετε αρχοντές μου να πλένω ποτήρια και να στρώνω καθενού το κρεβάτι μου δίνετε και κάτι και σας λέω ευχαριστώ με κουρέλια ντυμένη μες στο χάνι όπου ζω και δεν ξέρετε με ποιαν μιλάτε...

Μα ένα βράδυ φασαρία θ' ακουστεί στο λιμάνι και θα λεν τι φασαρία είν' αυτή; και θα δείτε να γελώ πλάι στη βρύση και θα ρωτούν: γιατί γελάει αυτή;

Κι ένα ξένο καράβι με πενήντα κανόνια στο λιμάνι θα μπει.

(Χειροκροτήματα.)

ΧΕΛΩΝΑΣ: Μπράβο, μπράβο... Μεγάλη επιτυχία... Ε, αρχηγέ; ΜΑΚΥ: Τι επιτυχία και ξεπιτυχία... Υπέροχο... Αυτό θα πει τέχνη... Μπράβο, Πόλυ... Τέχνη, αυτή 'ναι η λέξη που ταιριάζει. *(Σκύβει στ' αυτή της Πόλυ.)* Άκου δω, εμένα δε μ' αρέσουνε αυτά τα κουνήματα... Γυναίκα θεατρίνα δε θέλω. Να ζητιόμαστε.

ΕΝΤΥ: Αρχηγέ... Κοίτα να χαρείς... Ο αιδεσιμώτατος την πάτησε... Κοίτα το μαχαίρι. *(Ο Μάκυ πλησιάζει τον παπά.)*

ΜΑΚΥ: Αιδεσιμώτατε, τι έχετε στο πιάτο σας;

ΠΑΠΑΣ: Μα... σαν πέστροφα μου φαίνεται.

ΜΑΚΥ: Και τρώτε την πέστροφα με το μαχαίρι;

ΕΝΤΥ: Παιδιά... κι ο παπάς την πάτησε... Τρώει το ψάρι με το μαχαίρι... Αιδεσιμώτατε, ξέρετε πώς το λέει ο καλός κόσμος αυτό που κάνουνε τώρα;

ΜΑΚΥ: Σκάσε, Έντυ, οι παπάδες μπορούν να κάνουν ό,τι θέλουν.

(Μπαίνει ο Γκαβός ταραγμένος.)

ΓΚΑΒΟΣ: Ψιτ, αρχηγέ, οι μπάτσοι. Ο αρχιμπάτσος... Χαθήκαμε.

(Ο Μάκυ κάνει μια πλατιά κίνηση με τα χέρια και τους καθιστούς.)

ΜΑΚΥ: Ο Μπράουν είναι... ο αρχηγός της αστυνομίας. Μπράουν ο Τίγρης, το σπαθί της δικαιοσύνης, το καμάρι του ποινικού νόμου, ο παιδικός μου φίλος... Έρχεται εδώ, στον ταπεινό στάβλο που τελώ τους γάμους μου... Πάρτε μάθημα, αλήτες.

(Οι αλήτες έχουν κοκαλώσει.)

ΧΕΛΩΝΑΣ: Χαθήκαμε... Σίγουρη κρεμάλα.

(Ο Μάκυ φτάνει στην πόρτα ίσα-ίσα την ώρα που μπαίνει ο Μπράουν.)

ΜΑΚΥ: Τζάκυ... Τι χαρά!... Πώς με ξετρυπώσες;

ΜΠΡΑΟΥΝ: Γεια σου, Μάκυ. Έμαθα πώς παντρεύεσαι και να 'μαι.

ΜΑΚΥ: Και χαρά μου και τιμή μου. Ο Μεγάλος Μπράουν στο φτωχικό μου... Εξαιρετική τιμή. *(Χαμηλώνει τη φωνή.)* Στο θεό σου όμως, πώς με ξετρυπώσες;

ΜΠΡΑΟΥΝ: Τι δουλειά μου κάνω... Και συ πού διάολο βρήκες αυτόν το στάβλο. Είναι του λόρδου Σάλβαν.

ΜΑΚΥ: Κάνε πώς δε βλέπεις. Να σε συστήσω... Από δω η κυρία μου. Πόλυ, το γένος Πήτσαμ. Πόλυ, από δω ο Ιάκωβος Μπράουν, ή καλύτερα, ο Τζάκυ ο παλιόφίλος. *(Βαράει ένα φι-*

λικό χτύπημα στους ώμους του Μπράουν.) Τζάνι, παλιόφιλε. Να σου συστήσω τα παιδιά, αν και μάλλον περιττεύουν οι συστάσεις.

(Προχωράνε κι οι δυο προς την παρέα του φρακοφορεμένου αλχημικού που από παλιά συνήθεια σηκώνει τα χέρια του στο πλησίασμα του αστυνομικού.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Ηουχάστε, κύριοι, η επίσκεψη έχει ιδιωτικό χαρακτήρα. Εσύ βέβαια είσαι ο Μπάλνι ο Χελώνας, αλλά για σήμερα κάνω πως δεν βλέπω. Και συ 'σαι ο Τσάρλυ ο επιλεγόμενος Γκαβός, αν και τα μάτια σου τα 'χεις δεκατέσσερα. Και συ 'σαι ο Τόνι ο Σουγκιάς, ο φάκελός σου ζυγίζει δυο κιλά στο γραφείο μου. Να κι ο Λάρνι ο Χοντρός. Εσένα δε σε ξεχνά κανένας, Λάρνι, αλλά σήμερα δε βλέπω. Αιδεσιμότητα, τα σέβη μου. Κυρία μου, αληθινά εντυχημένος να γνωρίσω τη γοητευτική σύζυγο του παλιού μου φίλου. Είχα ακούσει για σας αλλά η πραγματικότητα υπερβαίνει τη φήμη σας. (Η Πόλυ ξετρελαίνεται στο νάζι.)

ΠΟΛΥ: Τα λέτε πολύ όμορφα, κύριε Τίγρη, ε Μάκνυ, ΜΑΚΥ, δίνει ένα ποτήρι στον Μπράουν: Πάρε ένα ποτήρι, Τζάνι, και πιες στις χαρές του φίλου σου. Κύριοι... σήμερα έχουμε ανάμεσά μας έναν εξαιρετικό άντρα, που η κυβέρνηση της βασιλοσας ετίμησε με τα ανώτατα αξιώματα της πολιτείας. Κι ο άνθρωπος αυτός, κύριοι, είναι φίλος μου. Με τιμά με τη φιλία του χρόνια τώρα, κι εγώ με λογιέμαι ο παλιός φίλος. Για όλους είναι ο φοβερός αρχηγός της αστυνομίας, ο Μπράουν ο Τίγρης, για μένα θα 'ναι πάντα ο Τζάνι ο παλιόφιλος, ο λοχίας στο δεύτερο σύνταγμα του στρατού των Ινδιάν. Δώσ' του, Τζάνι, να πানে τα φαριμάκια κάτω. Το τραγούδι του λόχου μας, Τζάνι, το Τραγούδι των Κανονιών. Ορχήστρα...

(Χαμηλώνουν τα φώτα, κι η ορχήστρα αρχίζει το «Τραγούδι των Κανονιών». Ένας προβολέας φέρνει μονάχα τον Μάκνυ και τον Τζάνι που αγκαλιασμένοι, συγκινημένοι, βυθίζονται στις αναμνήσεις τους⁽⁷⁾.)

Το Τραγούδι των Κανονιών

Ο Τζων ήταν εκεί κι ο Τζίμνι το ίδιο
κι ο Τζώρτζης έγινε λοχίας.
Μα δεν ρωτάν ποιος είσαι κι αν θα ζήσεις
τραβούν στα βάρη της Ινδίας.

Φαντάροι όρνια
με τα κανόνια
σε Νότο και Βορρά.
Και όπου πήγανε
στο δρόμο βρίζανε
πάντα μια ξένη ράτσα
που είχε άλλη φάτσα
για κολαστό την έτρωγαν ωμή κάθε φορά.

Ο Τζων το ούισκι του ζητά
ο Τζίμνι τρεμουλιάζει σαν το ψάρι.
Όμως ο Τζώρτζης τους παίρνει αγκαλιά
ο φόβος τους φαντάρους δεν τουμπάρει.

Φαντάροι όρνια
με τα κανόνια
σε Νότο και Βορρά.
Και όπου πήγανε
στο δρόμο βρίζανε
πάντα μια ξένη ράτσα
που είχε άλλη φάτσα
για κολαστό την έτρωγαν ωμή κάθε φορά.

Ο Τζίμνι κι ο Τζων πεθάναν πια
κι ο Τζώρτζης πάει καλιά του
Μα ο πόλεμος ζητάει κορμιά
καινούργια θα βρει στα παιδιά τους.

ΜΑΚΥ: Α, ρε Τζάκν, δε θα πεθάνουμε ποτέ. Να 'σαι καλά που ήρθες. Να μια ωραία μέρα. Και πέστο, βρε Τζάκν, ν' ακούσουνε όλοι. (Δείχνει προς το κοινό.) Έκανά ποτέ δουλειά τόσα χρόνια που γνωρίζομαστε και να μην έχει τη μίζα του ο Τίγρης; Όχι, λέγε. Σ' αδίηρα ποτέ, ρε Τζάκν; Και συ, δε λέω, μου παρασταθήκες σαν αδελφός, τι λέω αδελφός, ο αδελφός μπορεί να σε καρφώσει. Πιο πάνω απ' αδελφός. Φίλος, συνεργάτης, πατέρας και μάννα, γιατί όχι. Σάματι γνώρισα εγώ μάννα στη ζωή μου; Εσύ 'σαι η μάννα μου, ρε Τζάκν, και το 'χω καμάρι.

ΜΠΡΑΟΥΝ: Το χαλί από πού το 'φαγες. Κάνει ολόκληρη περιουσία.

ΜΑΚΥ: Αν σ' αρέσει πάροτο, δικό σου είναι, θα βρω άλλο. (Ο Μπράουν προχωρά και πασπατεύει το κρεμασμένο χαλί με ύφος εμπειρογνώμονα.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Μάνν, σ' ευχαριστώ. Καλό κομμάτι. Ξέρεις να διαλέγεις. Δεσποινίς Πόλυ, να ζήσετε. Αυτάμαι που φεύγω, με τα γενέθλια της βασίλισσας έχω τρεις μέρες να πέσω στο κρεβάτι. Εύχομαι κάθε ευτυχία. Μάνν, θα τα ξαναπούμε. (Καθώς φτάνει στην πόρτα στρίβει προς το αλμπαριό.) Κύριοι, καλή σας διασκέδαση. Αιδεσιμότετε, την ευχή σου.

(Ο Μάνν βγαίνει μαζί του απ' την πόρτα κι οι δυο εμφανίζονται πάλι στο μπροστινό μέρος της ράμπας, έξω απ' το στάβλο. Ο Μάνν χαμηλώνει τη φωνή.)

ΜΑΚΥ: Τζάκν, τα ξέρεις τα πεθερικά μου. Αυτόν το βάτραχο τον Πήτσαμ και τη σιχαμένη τη βατραχίνα του, την πεθερά μου. Μήπως μου ρξανε κανά καρφί; Πήρε τ' αυτό σου τίποτα; ΜΠΡΑΟΥΝ: Κοιμήσου ήσυχος, φίλε. Ο Μπράουν ο Τίγρης έχει τα μάτια του ανοιχτά.

ΜΑΚΥ: Κι ο Μάνν ο Φονιάς δεν ξεχνά ποτέ. Καληνύχτα, αδελφέ μου. (Κοιτάζονται για λίγο και κουνάνε τα κεφάλια με σημασία.)

ΜΠΡΑΟΥΝ, καθώς φεύγει κοιτostέκεται στην κοιλίτα: Ο θεός να δίνει χρόνους στη βασίλισσα.

ΜΑΚΥ: Αμήν.

(Μέσα στο στάβλο η Πόλυ, ο αιδεσιμότετος κι οι αλήτες του Μάνν κουβεντιάζουν όλη αυτή την ώρα μεταξύ τους. Τώρα ακούγεται πάλι η φωνή του Μαθιού.)

ΜΑΘΙΟΣ: Για να πω την αλήθεια, με κοψοχόλιασε ο κύριος αρχηγός της αστυνομίας. Δεν έχω συνηθίσει σε τέτοια συνταπντήματα.

ΣΟΥΓΙΑΣ: Φάγαμε, ήπιαμε, να του δίνουμε τώρα.

(Μπαίνει ο Μάνν.)

ΜΑΚΥ: Καλά τα λες, Σουγιά. Φάγατ' ήπιατε καιρός να του δίνετε.

ΠΟΛΥ, στριγγλίζει: Κι ο γάμος;

ΜΑΚΥ: Αιδεσιμότετε, ευλόγησέ μας και πήγαινε στο καλό. Ο Χελώνας θα κανονίσει το λογαριασμό. Χελώνα, όχι τσιγκουνιές με τον αιδεσιμότετο.

(Ο αιδεσιμότετος ευλογεί με το χέρι του.)

ΠΑΠΑΣ: Ους ο Θεός συνέξενυξε, άνθρωπος μη χωριζέτω. Αμήν. Δώδεκα λίρες για την εκκλησία, και για τον ιερέα ό,τι έχετε ευχαρίστηση.

(Ο Μαθιός σφύγγει εγκάρδια το χέρι της κυρίας και του κυρίου γαμπρού και βγαίνουν όλοι, ενώ η Πόλυ παραίνοι και κάθεται ντροπαλά στην άκρη της κασέλας. Ο Μάνν έρχεται και κάθεται δίπλα της και για λίγο μένουν σιωπηλοί κοιτάζοντας την πλάτεια, Μουσική σιγανή, νοσταλγική.)

ΜΑΚΥ: Τελειώσανε οι φιέστες. Πάει κι αυτό.

(Μένουν πάλι σιωπηλοί.)

ΜΑΚΥ: Το φεγγάρι.

ΠΟΛΥ: Ναι, το φεγγάρι.

ΜΑΚΥ: Σαν ψεύτικο είναι.

ΠΟΛΥ: Ωραίο, ε;

ΜΑΚΥ: Ωραίο.

ΠΟΛΥ: Δε θα σ' αφήνω ποτέ. Είσαι ο άσπρος καβαλάρης των ονείρων μου.

ΜΑΚΥ: Είσ' η πριγκίπισσα του παραμυθιού. Η βασίλισσα του Σαβά. Η Κλεοπάτρα μου.

ΠΟΛΥ: Σ' αγαπώ.

ΜΑΚΥ: Κι εγώ σ' αγαπώ.

(Τραγουδάνε κι οι δυο μαζί⁽⁸⁾.)

Ερωτικό Ντουέτο

Κι αν δημαρχο εμείς δεν ζυγώσαμε
κι αν ο παπιάς δεν μας εϊδε ποτέ
κι αν νύφη ποτέ εγώ δεν ντύθηκα
και με στεφάνι σωστό.

Τ' ολόγιομο πιάτο, λέω, άδειασε πια
έχω δρόμους πολλούς να διαβώ.

Αν ζήσει ο έρωσ αλλά κι αν χαθεί
αυτά είναι μεσ στη ζωή.

ΑΥΛΑΙΑ

Σκηνή 3

Το μαγαζί του Πήτσαμ. Ο κύριος και η κυρία είναι όρθιοι στη δεξιά μεριά του μαγαζιού και κοιτάνε σιωπηλοί προς την πόρτα την Πόλυ, που μόλις έχει μπει και τους κοιτάζει κι αυτή κρατώντας ένα μικρό ταξιδιωτικό βαλιτσάκι στο χέρι.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Παντρεύτηκες... είν' αλήθεια;

(Η Πόλυ προχωρά διατακτικά ένα βήμα και στρίβει μισό στην πλατεία, μισό στους δυο Πήτσαμ. Τραγουδά⁽⁹⁾.)

Το Τραγουδί της Πόλυ

Αθώα σαν ήμιον, παιδούλα μικρή
όπως είσαι μωρό μου κι εσύ
θα δω είτα και 'γω κάποια μέρα γαμπρό
και πρέπει να βρω τι θα πω.
αν είναι λεφτάς
αν είναι καλός
κι αν αλλάζει ρούχα κάθε μέρα
κι αν ξέρει ακόμη στις κυρίες ωραία να μιλά
τότε εγώ θα του πω: Όχι.

Κράτα τη μύτη σου λοιπόν ψηλά
κι άλλ' λόγια πες του ευγενικά.

Το φεγγάρι μες τη νύχτα εκεί ψηλά
η βάρκα στο ποτάμι ήσυχα κυλά
μα παραπάνω ούτε σταλιά.

Για να πέσω όμως με την πρώτη ματιά
πρέπει να 'χουν γίνει πολλά
στο κορμί μου να μπει φατιά
ναι, σίγουρα πρέπει να του πω: Όχι.

Ο πρώτος ήταν κάποιος απ' το Κεντ
 κι ήταν ό,τι πιο καλό
 ο δεύτερος είχε τρία καράβια
 και τον τρίτο τον έκανα τρελό.
 Κι όπως είχανε λεφτά
 κι όπως ήτανε καλοί
 κι όπως άλλαζαν ρούχα κάθε μέρα
 μ' όλο που ξέρανε στις κυρίες ωραία να μιλούν
 Εγώ τους είπα: Όχι

Κράτησα τη μύτη μου ψηλά
 κι άλλα λόγια είπα ευγενικά.
 Κι έφεγγε το φεγγάρι από ψηλά
 κι αφήσαμε τη βάρκα στο ποτάμι να κυλά
 μα παραπάνω είπα: δεν μπορώ.
 Ε, πώς να πέσω χάρω με την πρώτη;
 Έπρεπε να 'μαι άκαρδη και κρύα
 αχ, τι θα μπορούσε να συμβεί
 μα έπρεπε να τους κάνω πέρα.

Όμως ήρθε μια μέρα λαμπερή, γελαστή
 ένας μάγκας χωρίς να ρωτά
 το καπέλο πετάει, μες στα μάτια κοιτάει
 και μου κόβεται εμένα η λαλιά.
 Κι όπως δεν ήτανε λεφτάς
 κι όπως δεν ήταν χουβαρντάς
 κι ούτε άλλαζε ρούχα κάθε μέρα
 κι ούτε ήξερε στις κυρίες να μιλά
 ε, σε κείνον πια δεν είπα όχι.
 Κράτησα το βλέμμα χαμηλά
 κι όμορφα λόγια του 'πα και γλυκά
 το φεγγάρι μες στη νύχτα εκεί ψηλά
 η βάρκα στο ποτάμι ήσυχα κυλά
 και 'γω δική του τώρα πια.

Έγω πέσει με την πρώτη μυτιά
 κι έχουν γίνει μέσα μου πολλά
 το κορμί μου είναι φωτιά
 και σίγουρα εκεί δεν υπάρχει: Όχι.

ΠΗΤΣΑΜ, χειροκροτά βλοσυρός: Μπράβο... Ωραία... Χώριες φο-
 ρές μπράβο... Η κόρη μου αγαπητιά ενός αλήτη. Ενός βρο-
 μιάρη με άσπρα γάντια. Ενός νταβατζή που 'χει πηδήξει όλες
 τις πουτάνες του Λονδίνου και τους τα παίρνει κι από πάνω.
 ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Κι εγώ έκανα τα στραβά μάτια κι έσκαβα το
 λάκκο μας. Χριστέ μου, αν καταδέχεσαι να μας δεις, κοίτα τι
 φίδι ζέστανα στον κόρφο μου.

ΠΗΤΣΑΜ: Πόλυ... Θέλω να το ξανακούσω απ' το στόμα σου...
 Παντρεύτηκες;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Μη λες αυτή τη λέξη. Μόνο που το σκέφτομαι
 μου 'ρχεται τρέλα.

ΠΗΤΣΑΜ: Και μεις τι γινόμαστε, παιδί μου;

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Εμάς ποιος θα μας φροντίσει, δεσποινίς...
 κυρία δηλαδή... που να καεί η γλώσσα μου που το λέω. (Ξεσπά
 σε κλάματα.)

ΠΗΤΣΑΜ: Να πώς κατάντησες τη μάνα σου. Φέρε κάτι να τη συ-
 νεφέρεις. Βάλ' της ένα ποτηράκι ρούμι. Δυο ποτηράκια... και
 θα δεις πότε θα συνεφέρει...

(Η Πόλυ φέρνει το μπουνκάλι με το ρούμι και το ποτήρι. Ο Πή-
 τσαμ παρατηρεί μ' ενδιαφέρον την κυρία Πήτσαμ να κατεβάζει
 μονορούφι τέσσερα ποτηράκια απανωτά.)

ΠΗΤΣΑΜ: Μπράβο, μπράβο, μπράβο... Ποτέ μου δεν κατάλαβα
 αν νιώθει τι πίνει. Σα νεροφίδα το ρουφά, που να μη βασκαθεί.

(Στις τελευταίες στιγμές της παραπάνω σκηνής πέντε ζητιάνοι
 έχουν φτάσει έξω απ' την πόρτα του μαγαζιού. Γίνεται κάποια
 παντομίμα ποιος θα πάρει το θάρρος να περάσει πρώτος. Τελί-
 κά ένας χτυπά, και μπαίνει με ύφος αποφασισμένο για όλα. Οι

τρεις Πήτσαμ παίρνουνε κι αυτοί στάση αξιόπρεπης και αυστηρής αναμονής.)

ΖΗΤΙΑΝΟΣ: Κυρία και κύριε Πήτσαμ, διαμαρτύρομαι. (Κρατά ένα ξύλινο χέρι με γάντζο και το κουνά απειλητικά.) Αυτό το κουλόχερο μ' έκανε ρεζίλι. Αυτό δεν είναι χέρι, έστω κουλό. Δεν ξεγελά ούτε κατσίκια. Ένα βρομοκούτσουρο μου 'δωσες, και το πληρώνω χρυσάφι, κύριε Πήτσαμ... Δε μου περιρρισεύουν οι παρδάδες, κύριε, και με το βρομόχερο σου με πήρανε χαμπάρι.

(Ο Πήτσαμ έχει πιάσει το ξύλινο χέρι και το επεξεργάζεται.)

ΠΗΤΣΑΜ: Μίστερ Ρόμπινσον. Έχουμε τρακόσια τέτοια χέρια και κανείς δεν παραπονέθηκε. Εσείς δεν προσέχετε, δεν το συνηφέετε καλά. Τα λουριά έχουνε χαλαρώσει, η κλειδώση έχει πιάσει σκουριά, θέλει λάδι.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ: Δεν είμαι κορόιδο εγώ, κύριε Πήτσαμ. Όλοι με κοιτάνε με στραβό μάτι. Μ' αυτό το χέρι δεν πιάνω δεκάρα ενώ άλλοι μ' ένα ζευγάρι μαύρα γυαλιά θησαυρίζουνε. Τι θέλετε δηλαδή. Να κόψω στ' αληθινά ένα χέρι για να με πιστέψουνε;

ΠΗΤΣΑΜ: Μα τι νομίζετε τέλος πάντων. Τι να σας κάνω εγώ; Εγώ φταίω δηλαδή αν η ανθρώπινη καρδιά είναι πέτρινη;

(Τραγουδά το Τραγουδί της Ανθρώπινης Ανεπάρκειας.)

Το Τραγουδί της Ανθρώπινης Ανεπάρκειας

Το παν να 'χεις μυαλό
μα τούτο δεν αρκεί
δοκίμασέ το, λέω εγώ
να δεις τι θα σου βγει.

Στη ζωή ετούτη
εξυπνάδα δεν αρκεί
σου τη φέρνουν πάντα
οι πιο πονηροί.

Αρχίνα μια δουλειά
μια φτιάξη βρες καλή
ύστερα κάνε άλλη μια
κι εκείνη δεν θα βγει.

Στη ζωή ετούτη
όλ' η κακία δεν αρκεί
οι άλλοι είναι πάντα
λίγο πιο κακοί.

Την τύχη κυνηγιάς
να πιάσεις την καλή
η τύχη είναι φαντομάς
και δεν θα σου σταθεί.

Στη ζωή ετούτη
τίποτε δεν μας αρκεί
πάντα ό,τι κι αν κάνεις
λίγο θα σου βγει.

Μικρή είν' η ζωή
και οι άνθρωποι κακοί
δώσε τους από μια κλοτσιά
να γίνουν πιο καλοί.

Στη ζωή ετούτη
είναι όλοι τους κακοί
μόνο με κακία
θα πιάσεις την καλή.

Και σεεις τι μου κουβαληθήκατε εδώ πέρα; Για παράπονα ήρθατε; Ορίστε... Πέντε απόκληροι της ζωής, έργα των χεριών μου, μοντέλα του Οίκου Πήτσαμ, και σκύλος ακόμα θα δάγκυζε αν σας έβλεπε μ' απλωμένο χέρι στη γωνιά του δρόμου. Τι φταίω εγώ αν οι άνθρωποι δε δακρύζουν; Κι εγώ χάνω μ' αυτή τη γκίνια. Φτύνεις αίμα να τους κάνεις να σε προσέξουν, κι ύστερα σου κουνάν το κεφάλι και προσπερνάνε. Πάρε συ ένα καινούργιο χέρι και να το προσέχεις. Να μη το βρέχεις και βάζε του λίγο λάδι τότε-πότε. Και συ, τι χάλι είναι τούτο; Αυτό το μάτι κοντεύει να βγάλει σκουλήκια. Πόλυ, πιάσε ένα μάτι με επίδεσμο. Να προσέχετε τα πράγματά σας γιατί δεν τα βρίσκω τσάμπα. Ένας επίδεσμος κοστίζει πέντε σελίνια. Ένα ξύλινο χέρι πάνω από δυο λίρες. Το πόδι στοιχίζει έξι λίρες. Η περούκα και του ψωριάθη μιάμιση. Τα σπυριά πάνε με το κομμάρτι και στοιχίζουν κι αυτά μια περτουσία. Κι εσύ ν' αδυνατίζεις, τρως σα βόδι, ποιος θα σε λυπηθεί εσένα; Είναι μάγουλο αυτό; Κυρία Πήτσαμ, φέρε κρέμα για χολερικό. Κίτρινη και λίγο πράσινο.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΖΗΤΙΑΝΟΣ: Με σχωρείτε, κύριε Πήτσαμ, μη νομίζετε πως τρώγω τίποτε εξαιρετικό. Το πάχος μου δεν είναι από φαί. Έτσι είναι το φυσικό μου, οι αδένες μου φταίνε... τι να τους κάνω. Δε φταίω εγώ.

ΠΗΤΣΑΜ: Δε φταίς εσύ, δε φταίει αυτός, κανένας δε φταίει. Άκουσε συ εδώ. *(Μιλά σ' άλλον κι ύστερα πιάνει όλους το μάθημα.)* Άλλο να συγκινείς το διαβάτη, κι άλλο να τον ενοχλείς ή να τον νευριάζεις. Η ζητιανιά είναι τέχνη και η τέχνη συγκινεί ακόμα. Η μιζέρια απωθεί. Το σκέτο φτωχό δεν τον θέλει κανείς. Ο ζητιάνος - καλλιτέχνης!! Να ο στόχος μας. Το κοστούμι μόνο δεν φτάνει. Αυτό είναι σίγουρο... Άμα δεν ξέρεις να ζητιανεύεις άλλασ' επάγγελμα. Γίνε χωροφυλάκας ή χώσου σε δημόσια υπηρεσία. Και τώρα να του δίνετε. Εδώ νοικιάζουμε ρούχα και εξαρτήματα. Το μεράκι και τα κουνήματα θα τα βάζετε εσείς. Εμπρός μεταβολή, ένα-δύο.

(Οι ζητιάνοι φεύγουν κι η Πόλυ στρίβει στο κοινό σαν να συνεχίζει σταματημένη κουβέντα.)

ΠΟΛΥ: Γιατί τον διάλεξα λοιπόν, επειδή είναι όμορφος ή επειδή έχει καλούς τρόπους; Ούτε τ' άπαιρα γάντια μου φτάνουν, ούτε οι γκατέες και τα λουστρίνια, ούτε το μπασιούνι με την κοκάλινη λαβή. Μ' αρέσει γιατί έχει δύναμη και τον φοβούνται όλοι. Γιατί είναι καλός στη δουλειά του, ο καλύτερος κλέφτης του Λονδίνου. Γιατί έχει χρήματα στην τράπεζα, κι άμα περάσουν λίγα χρόνια ακόμα θ' αγοράσουμε μια φάρμα στην εξοχή, όπως οι διάφοροι λόρδοι και διάφοροι τραπεζίτες, και θα καλλιεργούμε βόδια και τέτοια.

(Ο Πήτσαμ ακούει έκπληκτος.)

ΠΗΤΣΑΜ: Τίποτ' απ' αυτά δε θα γίνει. Είναι ληστής κι απαρτώνας και θα τελειώσει τη ζωή του στη φυλακή και συ θα βάλεις μπροστά το διαζύγιο, κι όλα τ' άλλα είναι κοριτσιούτικες κουνιμάρες.

ΠΟΛΥ: Τον αγατώ.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Μη βρομίζεις αυτή τη λέξη. Ο πατέρας σου έχει δίκιο. Αυτός θα τελειώσει στη φυλακή κι εσύ θα σέρνεσαι από γραφείο σε γραφείο για να σου δίνουν άδεια να τον βλέπεις μια φορά το μήνα.

ΠΟΛΥ: Θα πάμε ταξίδι στην Αμερική. Θα μένουμε στα καλύτερα ξενοδοχεία κι οι πορτιέρηδες θα βγάζουν το καπέλο τους όταν περνάμε. Θα 'χω φορέματα και παπούτσια και γούνες όσες θέλω. Ο Μάνυ φωνίζει απ' τα καλύτερα μαγαζιά. Οι φίλοι του θα μου φυλάν το χέρι κι οι εχθροί του θα κρύβονται όταν θα πηγαίνουμε περτάτο στους δρόμους.

ΠΗΤΣΑΜ: Θα φάει τριάντα χρόνια μέσ' στο νερό κι αν τη γαζώσει στις αγροτικές φυλακές, θα βγει έξω στα είκοσι. Θα 'ναι εξήντα χρονών τότε και συ θα πλησιάζεις τα σαράντα.

ΠΟΛΥ: Μπορεί να πάμε και στην Ιταλία. Μιλάνο, Πιάδοβα, Βενετία, Φλωρεντία και φυσικά Βενετία. Θα μείνουμε στο «Αλ-

μπέργκο Ντανιέλι» και το κρεβάτι μας θα 'χει ουρανό βελουδινο με χρυσά κρόσια.

ΠΗΤΣΑΜ: Κι όπως είναι τζαναμπέτης, θα κάνει καμιά φασαρία στη φυλακή και θα φάει άλλα δέκα χρόνια.

ΠΟΛΥ: Τον αγαπώ και θα μοιραστώ τη ζωή μου μαζί του.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Αυτά τα καταραμένα τα βιβλία σου πήραν τα μυαλά.

ΠΗΤΣΑΜ: Αυτό που θες είναι ένα μπερτάκι ξύλο να σου κάνω τον πισινό μπαλόνι.

ΠΟΛΥ: Και με τον πισινό μπαλόνι εγώ θα τον αγαπώ. Η αγάπη είναι πιο δυνατή από το ξύλο.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Ακόμα μια κουβέντα και δεν κρατιέμαι, θα σου αστράψω κανένα χαστούκι... Αν τον κρεμάσουνε καμιά μέρα (κάνει γρήγορα το σταυρό της), μακάρι Θε μου, απ' το στόμα μου και στ' αυτό σου, θα ξεφουτρώσουν καμιά δεκαριά χήρες για την κληρονομιά.

ΠΗΤΣΑΜ: Μόλησες για κρεμάλα;... Ωραία ιδέα... Πόλυ, βρες έξω, θέλω να μιλήσω με τη μητέρα σου. (Η Πόλυ βγαίνει.) Ωραία ιδέα, κυρία Πήτσαμ, τα τέσσερα ποτηράκια κάνουν τη δουλειά τους. Κρεμάλα, γιατί όχι... Ο αγαπητός γαμπρός μας είναι ένας επικίνδυνος φονιάς της νύχτας. Τρέφεται από τις πουτάνες και τους λαθρέμπορους του λιμανιού, όποιος τον καρφώσει θα γλιτώσει την κοινωνία απ' ένα κάθαρμα. Κι η αστυνομία αναγνωρίζει κάτι τέτοιες υπηρεσίες. Κυρία Πήτσαμ, είσαι καλλιτέχνης. Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια. Ο γαμπρός μας στη φυλακή και, γιατί όχι, και στην κρεμάλα, κι ο κύριος Πήτσαμ αγαπητός και προστατευόμενος της αστυνομίας. Και το σπουρχιτάμι μας, η Πόλυ, γυρίζει μετανιωμένο στην αγκαλιά της μαμάς και του μπαμπά και φροντίζει τα δύσκολα γηραιά τους. (Τρίβει τα χέρια του και χοροπηδά ευχαριστημένος, αλλά κοιτάζονει καθώς θώς η Πόλυ που τα έχει κρυφακούσει όλα ανοίγει την πόρτα και μπαίνει. Περνά συνάμενη κουνάμενη, παίρνει μια καρέκλα και κάβεται βάζοντας προκλητικά το ένα πόδι πάνω στ' άλλο.)

ΠΟΛΥ: Ο σύζυγός μου, μαμά, έχει ένα φλο. Άμα συναντιώνται

οι δυο τους πέφτουν ο ένας στην αγκαλιά του άλλου και φιλιούνται σταυρωτά σα να 'χουνε να ειπωθούνε χρόνια, παρόλο που το προηγούμενο βράδυ ήταν πάλι μαζί. Ύστερα τσουγκρίζουν τα ποτήρια τους και πίνουν ο ένας στην υγεία του άλλου. Ύστερα θυμούνται τα χρόνια τα παλιά, στο δεύτερο σύνταγμα των Ουσάρων της βασιλείας στις Ινδίες. Ύστερα τσουγκρίζουν ένα δεύτερο ποτήρι και τραγουδάνε ένα τραγούδι που λέγανε στο σχολείο όταν ήταν κι οι δυο οχτώ χρονών. Ύστερα ο σύζυγός μου βγάζει από την τσέπη ένα χρυσό ρολόι και το κάνει δώρο στον παιδικό του φίλο. Ύστερα ο παιδικός του φίλος βγάζει και του δίνει ένα όμορφο βελουδινο κουτί και πάνω στο βελουδιό έχει ένα πιστόλι με λαβή από φιλντισι. Ο σύζυγός μου παίρνει το δώρο του και γεμίζουν πάλι τα ποτήρια τους κι αφού φωνάζουν τρεις φορές Ζήτω η Βασιλείσα, σπάζουν τα ποτήρια στο πάτωμα γιατί έτσι φάνεται πως το συνήθιζαν οι Ουσάροι στο δεύτερο σύνταγμα των Ινδιών. Αυτός ο καλός φίλος, ξέχασα να το πω νωρίτερα, λέγεται Ιάκωβος Μπράουν αλλά ο πολυς κόσμος τον λέει Μπράουν ο Τίγρης. Αυτά ήθελα να σας πω, μαμά, και να σας πω ακόμα πως άδικα κάνετε όνειρα που δε θα γίνουν ποτέ αλήθεια. Και πως ο κύριός μου έχει στο συρτάκι του κάτι χαρτιά για κάποια ψευδοεταιρεία που νοικιάζει ρούχα και ξύλινα πόδια σε ζητιάνους.

ΠΗΤΣΑΜ, στο κοινό: Η γυναίκα μου κάνει πλάτες στην κόρη μου να τα φτιάξει μ' έναν ληστή. Ο ληστής ξεπλανεύει ένα κορότσι που ακόμα δεν έμαθε τον κόσμο. Η κόρη βοηθά το ληστή να εκβιάσουν τον μπαμπά, κι ο μπαμπάς θα πάει στην αστυνομία για να σώσει το τομάρι του, γιατί σ' αυτή τη ζούγκλα που ζούμε όποιος θέλει να ζήσει, πρέπει να φάει τον άλλο.

(Ενώ πέφτει σιγά-σιγά η αυλαία, η Πόλυ, ο κύριος Πήτσαμ κι η κυρία Πήτσαμ τραγουδάνε το τραγούδι⁽¹⁰⁾...)

Για την Αστάθεια των Ανθρώπινων Σχέσεων

ΠΟΛΥ:

Ό,τι ζητάω είναι πολύ;
Μια φορά κι εγώ ποθώ
πια σε κάποιον να δοθώ.
Είν' οι στόχοι μου ψηλοί;

ΠΗΤΣΑΜ:

Το δίκιο του ανθρώπου στη ζωή
τη σύντομη είναι να χαρεί
να του δοθεί κάθε ηδονή μεγάλη
ψωμί να τρώει κι όχι να πονεί.
Το δίκιο αυτό μες στην ζωής τη ζάλη
μα κρῖμα, δεν ακούστηκε ποτές
πως δίκιο βρήκε κάποιος στη ζωή.
Το δίκιο ποιος δεν θα 'θελε και σήμερα και χτες
μα η κατάσταση δεν ευνοεί.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ:

Πώς θα 'θελα να σου δοθώ
χαλάλι σου να 'ν' η ζωή μου
να χαρείς κι εσύ μαζί μου.
Και ποιος δεν το θέλει αυτό;

ΠΗΤΣΑΜ:

Να 'μαι άνθρωπος καλός! Πώς το ποθώ!
Το βίος μου να 'δυνα σε κάθε ένα φτωχό.
Αν όλοι ήταν καλοί κι αγαπημένοι
παράδεισος θε να 'ταν η οικουμένη!
Να 'σαι άνθρωπος καλός! Ποιος δεν το θέλει;
Όμως σε τούτον τον πλανήτη εδώ
φτωχά τα μέσα κι οι άνθρωποι κακοί.
Δε θέλω ειρηνικά εγώ να ζω;
Μα η κατάσταση δεν ευνοεί.

ΠΟΛΥ και ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ:

Σωστά τα λέει δυστυχώς
φτωχός ο κόσμος και ο άνθρωπος καλός.

ΠΗΤΣΑΜ:

Σωστά τα λέω δυστυχώς
φτωχός ο κόσμος και ο άνθρωπος καλός.
Ποιος δεν ήθελε παράδεισο τη γη;
Μα η κατάσταση το ευνοεί;
Όχι, έτσι είναι δυστυχώς.
Κι ο αδερφός που σ' αγαπά,
απ' το φράϊ του σε κλοτσά
κι αμέσως γίνεται κακός.
Πίστη όλοι θέλουν στη ζωή
κι η γριόμενα που σ' αγαπά
δύσως αγάπη σε πετά
κι αμέσως γίνεται κακή
κι ας το 'θελε να 'ναι καλή.
Και το παιδί που σ' αγαπά
αν δεν του δώσεις σε κλοτσά
κι αμέσως γίνεται κακό.
Αχ, ποιος δεν θέλει τον άνθρωπο αδερφό;

ΠΟΛΥ και ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ:

Αχ, τι κακό, τι κρῖμα
όλα τα κυβερνά το χρῖμα.
Φτωχός ο κόσμος και ο άνθρωπος καλός
έτσι είναι δυστυχώς.

ΠΗΤΣΑΜ:

Δίκιο έχω δυστυχώς
φτωχός ο κόσμος και ο άνθρωπος καλός.
Όλοι θα ήμασταν καλοί
κι όχι κακοί.
Μα η κατάσταση δεν ευνοεί.

ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ:

Μα τότε είν' η ζωή πεζή
Στο ψέμα ο καθένας ζει!
Φτωχός ο κόσμος και ο άνθρωπος καλός
δίκιο έχω δυστυχώς!

ΠΗΤΣΑΜ:

ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ:

Αχ, τι κακό τι κρέμα!
Όλα τα κυβερνά το χρήμα.
Και η ζωή είναι πεζή
στο ψέμα ο καθένας ζει!

(Οι τρεις Πήσαμ αποσύρονται με υποκλίσεις προς το κοινό ενώ βγαίνει στη ράμπα ο Παρουσιαστής.)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΣ: Σε λίγο ο κύριος Πήσαμ θα βάλει μπροστά το σατανικό σχέδιό του και θα πάει να πουλήσει τις υπηρεσίες του στον αρχηγό της αστυνομίας Ιάκωβο Μπράουν, τον επιλεγόμενο Τίγρη. Η Πόλυ κάνει πως είναι μαζί του για να του ρίξει στάχτη στα μάτια και να προστατέψει τον καλό της.

ΑΥΛΑΙΑ

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Σκηνή 4

Με το σήκωμα της αυλαίας μια δεύτερη αυλαία μαύρη. Μπρος αριστερά το νυφιάτικο κρεβάτι του ζευγαριού. Ο Μάικν διαβάζει ξαπλωμένος την εφημερίδα του. Μπαίνει η Πόλυ φουριόζα και αναφοκοκκινισμένη. Αρπάζει την εφημερίδα, την πετά, και μιλά ταραγμένη, ενώ ο Μάικν προσπαθεί να τη βουτήξει και να την ξαπλώσει στο κρεβάτι.

ΠΟΛΥ: Έρχομαι από την αστυνομία. Ο πατέρας μου σε κάρφωσε στον Τίγρη.

ΜΑΚΥ: Τρίγες. Ο Τίγρης θα τον πέταξε έξω με τις κλοτσιές.

ΠΟΛΥ: Δεν τον πέταξε καθόλου έξω. Τον άκουγε με προσοχή και μάλιστα κράταγε σημειώσεις.

ΜΑΚΥ, προσπαθεί πάντα να την αναποδογυρίζει στο κρεβάτι: Έχω εμπιστοσύνη στον Τίγρη. Έπαιξε το παιχνίδι του.

ΠΟΛΥ: Άσε με, σου λέω. Μην κάνεις πως δεν καταλαβαίνεις. Ο Τίγρης είναι σε δύσκολη θέση. Ο μπαμπάς του 'δωσε ολόκληρο κατάλογο με τα καμώματά σου. Έχεις σκοτώσει, λέει, δυο εμπόρους, έχεις ληστέψει πάνω από διακόσια μαγαζιά, έχεις βάλει φωτιά στις αποθήκες του λιμανιού, έχεις δειρει κόσμο και κοσμάκη και, πάνω απ' όλα, έχεις πηδήξει δυο ανήλικα τσουλάκια που σε κατήγγειλαν κι ύστερα αποσύρανε την καταγγελία.

ΜΑΚΥ: Δεν ήταν ανήλικα...

ΠΟΛΥ: Ο μπαμπάς έδωσε στον Μπράουν να καταλάβει ότι ξέρει τα κόλπα σας. Άφησέ με σου λέω, δεν είναι ώρα για τέτοια...

ΜΑΚΥ: Κι ο Τίγρης τι έλεγε;

ΠΟΛΥ: Τα 'χε χαμένα. Δεν τον ξέφρες καλά τό γέρο μου... Σήκω επτέλους, και κατάλαβε πως τα πράγματα ζορσανε. Την ώρα που φεύγαμε έμεινα λίγο πίσω κι ο Τίγρης μου πέταξε στ' αυτί να τα μαζέψεις και να του δίνεις.

ΜΑΚΥ: Κορτίται είσαι συ ή αγριόγατα... Άσε με να σε χαϊδέψω λίγο... να καθαρίσει το μυαλό μου... Ο γέρος σου είναι ένα βρομερό καθίμι και θα τα ξαναπούμε μαζί του... *(Τη βουτά πάλι απ' το στήθος.)* Γιατί δε φοράς τίποτα από μέσα... ε;... Κάτι τέτοια κάνεις και με τρελαίνεις. Ο Τίγρης δεν είναι πρωτάρης να την πάθει... Άσε με σου λέω, στο κάτω-κάτω γυναίκα μου είσαι, θα σε κάνω ό,τι θέλω... Θα τον ξεσκίσω το γερο-τράγο κι ας είναι και «μπαμπάς» σου. Αυτή η νεροφίδα η μάνα σου του βάζει λόγια... Πιάσε το πουλιάμω μου. Ας μην ήσουν εσύ και τους κανόνιζα και τους δυο όμορφα. *(Κάνει μια κίνηση στο λαιμό του σαν μαχαίριά.)* Ας έχουν χάρη... Πιάσε τη γραβάτα... Έχει δίκιο ο Τίγρης, θα εξαφανιστώ μερικές μέρες. Τη δουλειά θα την κρατήσεις εσύ.

ΠΟΛΥ: Να μου πεις πού θα πας. Θέλω να ξέρω. Θα 'ρχομαι να σε βλέπω.

(Ο Μάκυ έχει αλλάξει εντελώς ύφος. Είναι σκληρός και αποφασιστικός. Τελειώνει το ντύσιμό του και δένει τη γραβάτα του.)

ΜΑΚΥ: Δε θα ξέφρεις τίποτε, μόνο εγώ θα ξέρω. Εσύ θα μου κρατήσεις τη δουλειά. Εδώ σ' αυτή τη βελίτσα θα τα βρεις όλα. Εδώ έχω το φάκελο με τους συνεργάτες. Ο καθένας έχει τη μερίδα του. Δε θα δυσκολευτείς. Εδώ είναι η μερίδα του Έντυ. Αυτός ασχολείται με ρολόγια, μπρασελέ και τέτοια. Ό,τι φέρνει θα το περνάς στα εισερχόμενα. Θα κάνει ο ίδιος την εκπίμηση και θα του δίνεις είκοσι τα εκατό με επιταγή της τράπεζας Μπάφκλεϋ. Εδώ είναι ο Γκαβός. Αυτός κουβαλά ό,τι παλιατσούρα πέσει μπροστά του. Θα του δίνεις δέκα λίρες τη βδομάδα και θα κρατάς κατάλογο πάλι στα εισερχόμενα. Εδώ είναι ο Χελώνας. Είναι καλό παιδί και δουλεύει στα τρένα, στις γιορ-

τές, όπου μαζεύεται κόσμος. Πέρνα τα είδη στα εισερχόμενα και κρατά ειδικό λογαριασμό για τα μετρητά. Μίζα σαφάντα τα εκατό. Με τον Χοντρό το ίδιο. Ο Μαθιός παραδίνει αλλού και συ δεν ανακατεύεσαι. Σ' αφήνω τα κλειδιά για την αποθήκη, σ' αφήνω και το βιβλίο των επιταγών. Άσε τα χάρδια τώρα και δειξε τα νυχάκια σου σ' αυτούς τους αλήτες. Ό,τι είναι δικό μου είναι και δικό σου... Άσε τις κλάψες, έλα τώρα, μη μοντρώνεις... Στο κάτω-κάτω δεν παντρεύτηκες έναν υπάλληλο της τράπεζας. Έλα, μην κλαίς. Σκούπισε τα ματάκια σου. Ψηλά το κορμί.

ΠΟΛΥ: Γιατί δεν αφήνουμε τη μια αποθήκη. Είναι κρέμα να πληρώνουμε δυο νοίκια. Αφού με λίγο νοικοκύρεμα, μια αποθήκη φτάνει και περισσεύει.

(Ο Μάκυ κοιτά έκθαμβος.)

ΜΑΚΥ: Μπαρόβο, πουλάμι μου. Νάτηνα, η κόρη του Ιερεμία Πή-τοσιμ. Του βασιλιά των ζητιάνων. Πρακτικό μυαλό. Το τυχράκι δείχνει τα νύχια του. Τις δυο αποθήκες, πουλάκι μου, θα τις κρατήσουμε για λόγους υψηλής τεχνικής. Κι ας είναι άδειες. Κι ας νομίζεις πως πετάμε το νοίκι χωρίς λόγο. Έχει τα κόλπα της η δουλειά, γατούλα μου, και θα στα μάθω όλα. Για την ώρα, το νου σου στη βελίτσα, τα μάτια σου δεκατέσσερα. Θα σου στέλνω νέα μου κάθε μέρα. Πες του Τίγρη να μη με ξεχνά και δε θα τον ξεχνώ κι εγώ. Πόλυ... αγάπη μου, είμαι περήφανος για σένα.

(Ο Μάκυ έχει πια ντυθεί του κουτιού, έχει φορέσει μια μαύρη μπέριτα, σκληρό καπέλο, τις άσπρες γκέτες του και τα λουστρίνια και παίζει στο χέρι του με επιδεξιότητα ταρδακτυλουργού το μπασιτόνι με τη φλιγτισένια λαβή. Ξαφνικά κάνει μια κίνηση και το χωρίζει στα δυο. Στ' αριστερό χέρι κρατά το ξύλινο κομμάτι και στο δεξιό αστράφτει η λάμα ενός ασάλλινου μυτερού στιλέτου.)

ΜΑΚΥ: Μάκυ ο Φονιάς. Ορηήστρα...

(*Ο ορχήστρα παίζει το τραγούδι του Μάκνυ του Μαχαιροβγάλτη, κι ο Μάκνυ τραγουδά προς το κοινό χορεύοντας κλακέτες (αα).*)

Στο ποτάμι του Λονδίνου
πέφτουν άψυχα κορμιά!
Δεν τους χτύπησε χολέρα
βγήκε ο Μάκνυ παγανιά.

Κυριακή μια ωραία μέρα
κάποιον βρόσκουνε νεκρό
ένας στρίβει στη γωνία
έν' ο Μάκνυ το θεορί.

(*Την ώρα που ο Μάκνυ κάνει το νοήμερό του μπαίνει ο Μαθιός κι η παφά και χαϊεύουν καταγοητευμένοι. Με το τέλος του τραγουδιού χειροκροτούνε.*)

ΜΑΚΥ: Καλώς τα παιδιά. Οι πολλές κουβέντες είναι φτώχεια, κι ο χρόνος μας χρυσάφι. Κύριοι... Η αγαπημένη μας βασίλισσα γιορτάζει, κι η γιορτή της βασιλισσας είναι και γιορτή δικιά μας, ο Θεός να μας κβει χρόνος και να της δίνει μέρες. Θέλω δράση. Δε θα κλεισετε μάτι, αλήτες, από τώρα που μιλάμε μέχρι να τελειώσουν οι γιορτές. Το Λονδίνο είναι δικό σας. Ο κοσμάκης μπεκροπίνει στους δρόμους, άρα στίτια άδεια. Η καλή κοινωνία μπεκροπίνει στα ανάκτορα, άρα τ' ασημικά τους και τα χαλιά τους και οι πορσελάνες τους, δικές μας. Τέλειωσα. Και τώρα μια προσωπική πληροφορία. Εγώ θα λείψω. Σκασμός, δε θέλω κουβέντες... Και την επιχείρηση θα την κρατά η κυρία συζυγός μου. Έχει κανείς να ρωτήσει τίποτα;

ΜΑΘΙΟΣ: Εμένα βέβαια δε μου πέφτει λόγος, αλλά μια γυναίκα σε τέτοιο πόστο, αρχηγέ... καταλαβαίνεις τι θέλω να πω... εδώ χρειάζεται (κάνει μια κίνηση με το χέρι).

ΧΕΛΩΝΑΣ: ...αρχηγέ, και μη προς παρεξήτηση... η αξιότιμη κυρία σας... δηλαδή... για τα αποτέτοια που λέγαμε...

(*Η Πόλυ προχωρά ένα βήμα κι απλώνει το χέρι της στον Μαθιό.*)

ΠΟΛΥ: Έχεις δίκιο, Μαθιέ... Όπως και να το κάνεις, μια γυναίκα και είναι μια γυναίκα... καταλαβαίνεις τι θέλω να πω... και μη προς παρεξήτηση... Δώσε μου γτε το χέρι σου, τι φοβάσαι;

(*Ο Μαθιός απλώνει διασταχτικά το χέρι και ξαφνικά η Πόλυ τον τραβά απότομα, τον βαράει μια γονατιά στ' αχαμνά και με το άλλο χέρι τού αμολά μια κοπή στο σβέροκο. Ο Μαθιός μονηγκρίζει σα βδοδι και γονατίζει στο πάτωμα. Όλοι έχουν μείνει ξεροί και ενώ η Πόλυ γυρίζει σεμνά στη θέση της ο Μάκνυ χειροκροτά πρώτος κι ακολουθούν οι άλλοι.*)

ΓΚΑΒΟΣ: Ζήτω η κυρία Πόλυ!... Μπράβο, δεσποινίς... κυρία ήθελα να πω. Ε, παιδιά; Εκείνο το αριστερό στο σβέροκο, έσκισε. ΣΟΥΓΙΑΣ: Τα συγχαρητήρια μας, κυρία. Ο αρχηγός ξέρει να διαλέγει. Στις διαταγές σας. Αρχηγέ, αν πρέπει να φύγεις, φύγε ήσυχος.

ΜΑΚΥ: Και φεύγω και δε φεύγω, αλήτες. Η σκιά μου θα 'ναι παντού. Εμπρός παιδιά, μετααβαλλή. Εν-δυο, εν-δυο. (Μένει μόνος με την Πόλυ.)

ΜΑΚΥ: Πάει κι αυτό. Πόλυ... ωραίο χτύπημα.

ΠΟΛΥ: Μη με ξεχνάς, Μάκνυ. Σε παρακαλώ. Μη με ξεχνάς...

ΜΑΚΥ: Γιατί να σε ξεχάσω.

ΠΟΛΥ: Έτσι. Ξέρεις τόσες γυναίκες... Πες μου, Μάκνυ... Πού θα κρυφτείς;

ΜΑΚΥ: Το βράδυ, άμα βγει το φεγγάρι πάνω στις στέγες του Λονδίνου, κοιτάξέ το. Κι εγώ, όπου και να 'μαι, θα κάνω το ίδιο... Θα σμίγουμε στο φεγγάρι, Πόλυ.

ΠΟΛΥ: Μη μου ξεσκίζεις την καρδιά, Μάκνυ, μείνε μαζί μου. Μη φεύγεις. Θα σε κρύψω μέσα μου, δε θα σε βρει κανείς.

ΜΑΚΥ, τραγουδά προς το κοινό και σιγά-σιγά γλιστρά και χάνεται στις κουβέντες:

Τ' ολόγιομο πιάτο, λέω, άδειασε πια
έχω δρόμους πολλούς να διαβώ,
Αν ζήσει ο έρωσ αλλά κι αν χαθεί
αυτά είναι μες τη ζωή.

ΠΟΛΥ, μένει μόνη. Πλησιάζει το κρεβάτι και το κοιτά λυπημένη.
Στρώνει το σεντόνι, μαξεύει από κάτω τις φορεμένες κάλτσες
του Μάνου, το πουκάμισο που φόραγε πριν, τα νοικοκυρθεί
ήσυχα στην πλάτη μιας καρέκλας. Παίρνει τη βαλίτσα και βγαί-
νει. Προχωρά στη ράμπα και στέκεται ανάμεσα στους μονοι-
κούς της ορχήστρας που παίζουν το Τραγούδι της Πονεμένης
Καρδιάς. Τραγουδά⁽¹⁾.

Τραγούδι της Πονεμένης Καρδιάς

Στο καλό αγάπη μου...

Δε θα ξανάρθεις.
Για πάντα σε χάνω.
Πρώτη μου αγάπη.
Αντίο καλέ μου.
Δικιά σου θα μείνω.
Δεν μπορώ να ξεχάσω
την πρώτη μου αγάπη
της καρδιάς μου καρδιά.

Αν ζήσει ο έρωσ αλλά κι αν χαθεί
αυτά είναι μες τη ζωή.

(Απ' τις αριστερές κουίντες μπαίνει η Τζένυ. Φωναχτό ντύσιμο
κοριτσιού του δρόμου, στενή φούστα σκιστή μέχρι μέτρι πάνω, μαύ-
ρες κάλτσες, γόβες, ντατελένιο μπλουζί με πολύ ανοιχτό στή-
θος, φουλάρι και μπερέ. Μια αλεπού με ουρά είναι ρηγμένη στους

ώμους της. Από πίσω λαχανιαστή η κυρία Πήτσαμ συνεχίζει
αρχινισμένη κουβέντα.)

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Να μη φοβάστε τίποτε, δεσποινίς. Εσείς θα
ειδοποιήσετε τον πιο κοντινό αστυφύλακα και τ' άλλα δικά μας.
Ο ίδιος ο διευθυντής της αστυνομίας θα σας έχει κάτω απ' την
προστασία του. Και η αμοιβή, αμοιβή. Ολόκληρη δικιά σας. Εγώ
δε θέλω τίποτα. Είμαι οικονομικά ανεξάρτητη και - δόξα τω
Θεώ - τα χέρια μου μέχρι τώρα τα κράτησα καθαρά. Και σεις,
δεσποινίς δεν πάτε πίσω. Όλοι το λένε: η Τζένυ ο Κορίτσαρος,
το θηρίο.

(Η Τζένυ στρέφει και φεύγει χωρίς ν' απαντήσει, κοιτοστέκεται
μόνο μπροστά στην Πόλυ και για λίγο κοιτάζονται στα μάτια.
Ύστερα βγαίνει, ενώ η κυρία Πήτσαμ τριβοντας τα χέρια της
ευχαριστημένη προχωρά προς το κοινό και τραγουδά⁽¹²⁾.)

Η Μπαλάντα της Σεξουαλικής Σκλαβιάς

Νάτος λοιπόν, ο σατανάς ο ίδιος
αφεντικό αυτός κι οι άλλοι σκλάβοι
κόκορας σκέτος, νταβατζής μεγάλος
μα μέχρι εδώ: δεν σου περνάει άλλο!
Θέλει δεν θέλει - τρέχει με χαρά.
Αυτό είν' που λέν' σεξουαλική σκλαβιά.
Περιγελά τα θεία, νόμους και αρχές
λέει, δικιά μου είναι όλη η γη.
Ξέρει: το σεξ γι' αυτόν είναι καταστροφή
γλυκιά αγκαλιά περιφρονεί.
Όμως είναι χωρίς για να γελάει τάχα
πριν καν νυχτώσει να 'τονε καβάλα.

Τόσοι μεγάλοι έχουν πια χαθεί
χωμένοι στις πουτάνες το βρακί,

αντή μεθούσε με τους τόσους όρκους
 μα η γη καλούσε πίσω τους ανθρωπίλους.
 Θέλουν δε θέλουν - τρέχουν με χαρά
 Αυτό είν' που λέν' σεξουαλική σκλαβιά.
 Άλλος διαβάζει Βίβλο, νόμους και αρχές
 στο δρόμο του Θεού πατάει στη γη!
 Κρατιέται όστρακα μην τάχα ορεχτεί ξανά
 και στις ορμές ξανά δοθεί.
 Θαρρεί πως όλα πάνε μια χαρά
 μια πρην νυχτώσει, να η παστρινιά!

Δες τονε κάτω απ' τη φριχτή κρεμάλα
 πάνε πια τα όμορφα και τα μεγάλα
 η ζωή του κρέμετ' από μια κλωστήσα
 τι έχει κατά νου; μια πουτανίτσα.
 Σ' εκείνη ο νους του τριγυρνά και πάει.
 Αυτό είν' που λέν' σεξουαλική σκλαβιά.
 Νύχτα τον πούλησαν για μπόλκα λεφτά
 το είδε μοναχός του, ήτανε μπροστά.
 Θέλει δε θέλει θα παραδεχτεί
 πως ήτανε φόλα η μικρή.
 Κι αν κλαίει όμως και βαρυγκοιά, ο έρμος
 πρην καν νυχτώσει θα 'ναι πάλι ξάπλα!

ΑΥΛΑΙΑ

Σκηνή 5

Μπορντέλο. Στην άκρη δεξιά η πόρτα και η γωνία του δρόμου με φανάρι κ.λπ. Η αίθουσα είναι γεμάτη από κορίτσια. Δύο κάνουν πρββα ένα φόρεμα, μια παίζει πιάνο, μια άλλη σιδερώνει το μεσοφόρι της. δυο-τρεις είναι καθισμένες στον καναπέ όπου ο Μάκνυ ανοίγει μ' επιδειξιότητα μια σαμπάνια. Έξω στη γωνιά του δρόμου τρία κορίτσια με το γνωστό ντύσιμο - μπερέ, κασκόλ κ.λπ. - κάνουν τις βόλτες τους κάτω απ' το φανάρι. Με το ξεβούλωμα του μπουκαλιού της σαμπάνιας οι κοπέλες χειροκροτούν και κείνη στο πιάνο παίζει το γαμήλιο εμβατήριο. Μια άλλη κάνει πρόποση.

ΠΡΩΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ: Ευχόμαστε και στα δικά μας. Καλό στεφάνι, κορίτσια. Μάκνυ, πολύχρονος, και να μας φέρεις την κυρία σου να τη γνωρίσουμε. Ε, κορίτσια;

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΟΡΙΤΣΙ: Η κυρία του δε μας καταδέχεται. Ο Μάκνυ πήρε γυναίκα από καλή κοινωνία.

ΤΡΙΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ: Και μεις δηλαδή τι είμαστε; Εμένα άμα με πηδάει ο γενικός γραμματέας του Υπουργείου δεν είμαι καλή κοινωνία, τι είμαι;

ΠΡΩΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ: Έχει δίκιο η Ντόλυ. Είμαστε καλή κοινωνία και μάάλιστα απ' τις καλύτερες. Μάκνυ, να μας φέρεις την κυρία σου.

ΜΑΚΝΥ: Η κυρία μου έχει δουλειά στο σπίτι. Κορίτσια, στην υγεία σας, και στην υγεία της βασιλισσας. Τρία ΖΗΤΩ στην υγεία της βασιλισσας.

(Τα κορίτσια φωνάζουν τρία ΖΗΤΩ σηκώνοντας τα ποτήρια τους την ίδια στιγμή που ανοίγει η πόρτα και μπαίνει η Τζένυ. Στέκεται στη μέση του σαλονιού με τον αέρα της πρώτης του σπιτιού.)

ΤΖΕΝΥ: Κορίτσια, για μένα είναι όλα τούτα;... Σαμπάνιες, μουσική, ζητωκραυγές...

ΠΡΩΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ: Το πρώτο ποτήρι για τη βασιλισσα της Αγ-

γλίας. Το δεύτερο για την Τζένυ, τη βασίλισσα του δρόμου. Ζήτω!!!

(Ο Μάκυ σηκώνεται ευγενικά, γεμίζει ένα ποτήρι σαμπάνια και το προσφέρει στην Τζένυ.)

ΜΑΚΥ: Τζένυ, στην υγιά σου, (σηκώνει και το δικό του ποτήρι και κάνει με το χέρι κύκλο που αγκαλιάζει όλη την αίθουσα) και στην υγιά των κοριτσιών...
Και στην υγιά τη δικιά μου...
Και στην υγιά των φίλων μας...
Και στο κακό των εχθρών μας.
Αμήν.

(Πίνει το ποτήρι ως τον πάτο ενώ τα κορίτσια χειροκροτούν και κείνη που είναι στο πάνω παίζε θριαμβευτικά το τραγούδι του Μάκυ του Μαχαιροβγάλτη. Η Τζένυ δεν μπορεί να κρύψει τον κρατημένο της θυμό. Προχωρά μπροστά προς τη ράμπα όσο τα κορίτσια τραγουδάνε.)

Μια πουτάνα βρήκαν νόχτα
με μαχαίρι στην κοιλιά
στο λυμάνι κόβει βόλτες
ο Μακρήθ με τα παιδιά.

Το σαράφη στο λυμάνι
τον καθάρισαν κι αυτόν
τίποτε κανείς δεν ξέρει
ο Μακρήθ ήταν απτών.

(Ο Μάκυ καταλαβαίνει πως κάτι τρέχει και πλησιάζει την Τζένυ.)

ΜΑΚΥ: Γεια σου, Τζενάκι, πώς πάει η ζωή;
ΤΖΕΝΥ: Η ζωή... καλά πάει, τρέχει τίποτα;
ΜΑΚΥ: Σε βλέπω ξαναμμένη, τρέχει τίποτα;

(Η Τζένυ βγάζει από την τσάντα της νευρικά ένα χαρτί διπλω-

μένο και ξαναδιπλωμένο. Ο Μάκυ το ξεφυλλίζει μ' ενδιαφέρον. Διαβάζει.)

ΜΑΚΥ: Στ' όνομα του νόμου και τα λοιπά και τα λοιπά, επικηρύσσουμε τον Μιχαήλ Μακρήθ, τον επανομαζόμενο Μάκυ... μάλιστα... τετρακόσιες λίρες... γέλοιο ποσό... Για εγκλήματα ανθρωποκτονίας... Γ' ανθράπους λογαριάζουν αυτές τις νυφίτσες; Για κλοπές κατά συρροή... Αυτοί κλέβουν περσότερα. Και βιασμό ανηλίκων... σιγά τ' ανήλικα. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης και τα λοιπά, και τα λοιπά. Τζένυ, κούκλα μου, γιατί τρέμεις έτσι; Για μένα φοβάσαι;
ΤΖΕΝΥ: Δώσε μου το χέρι σου. (Ο Μάκυ απλώνει το δεξί του χέρι.) Το αριστερό.

ΜΑΚΥ: Θα μου πέσει κληρονομιά;

ΤΖΕΝΥ: Κληρονομιά δε βλέπω.

ΜΑΚΥ: Ταξίδι στο εξωτερικό;

ΤΖΕΝΥ: Όχι.

ΜΑΚΥ: Δε μ' αρέσει το μάτι σου, Τζένυ. Πες μου μόνο τα καλά, τα κακά δεν τα θέλω.

ΤΖΕΝΥ: Βλέπω ένα δωμάτιο στενάχωρο, σκοτεινό. Απ' έξω άνθρακοι με χρυσά κουμπιά.

ΜΑΚΥ: Χρυσάφι ίσον δυστυχία. Συνέχισε...

ΤΖΕΝΥ: Βλέπω άλλο δωμάτιο, μεγάλο δωμάτιο... κόσμος μαζεμένος... Όλοι φοράνε μαύρα... Κανένας δε γελά... Κι όλοι κάτι περιμένουν.

ΜΑΚΥ: Φοράνε γυαλιά και περούκες άσπρες σα γριές κυρίες, ε;
ΤΖΕΝΥ: Δε βλέπω καλά, μπορεί να 'ναι κι έτσι. Εσύ πού το ξέρεις;

ΜΑΚΥ: Μου χάλασες το βράδυ, Τζένυ... Συνέχισε.

ΤΖΕΝΥ: Βλέπω ένα μεγάλο γραμμα κεντημένο πάνω σε μεταξωτό μπλουζάκι.

ΜΑΚΥ: Κατάλαβα, ένα Π βλέπεις.

ΤΖΕΝΥ: Όχι, ένα τζι - J - βλέπω.

(Ο Μάκυ τραβά το χέρι του απότομα και το σφίγγει σε γροθιά.

κες που κλείνουν το δρόμο μπροστά απ' το παράθυρο. Μπαίνει η Τζένυ και καθώς ο Μάκυ τελειώνει τη στροφή του τραγουδιού του, η Τζένυ τραγουδά στον ίδιο σκοπό την Μπαλάντα του Νταβατζή, ιδωμένη απ' τη μεριά της αγαπητικιάς.)

TZENY:

Ένα καιρό που έχει πια χαθεί
τότε που εκείνος μ' είχε βγάλει στο κλαρί
και ξύλο έφρωγα και άγριες ματιές
τα πράγματά μου πουύλαγε κι έβραζα τις φωνές
μα τι τα θέλεις τη βγάσαμε καλά
άφριζα τότ' εγώ και πάνω του χυμούσα.
για ποια με πέρναγε στα ίσα τον ρωτούσα.
Και κείνος μου 'ρχνε μπουνιά μέσα στο μάτι
βαριά αρρώσταινα κι έπεφτα στο κρεβάτι!
'Ητανε όμορφα χρόνο μισό.
Μες το μπουρδέλο μουόρλια σπιτικό.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ

TZENY:

Έναν καιρό που έχει πια χαθεί
μα ήταν πιο όμορφη από τώρα η ζωή

MAKY:

τα δυο μας παίζαμε μονάχα το πρωί
τη νύχτα όπως είπαμε είχε δουλειά πολλή.

TZENY:

MAKY:

TZENY/MAKY: Μα τι τα θέλεις τη βγάσαμε καλά

TZENY:

κι όταν με γκάστρωνε ρώταγα τι να κάνω
έπεφτα ανάσκελα και 'κείνη από πάνω

MAKY:

κοίτα τι κάναμε για κείνο το παιδάκι

TZENY:

μετά το χάσαμε κι έμεινε το μεράκι

MAKY:

Έτσι περνάγαμε χρόνο μισό
μες το μπουρδέλο μουόρλια σπιτικό.

(Ο Μάκυ χορεύει κλακέτες με το μπασιτόνι του. Στους τελευταίους στίχους μπαίνει ο αστυνόμος Σμιθ που χτυπά ελαφρά τον Μάκυ στον ώμο. Ο Μάκυ δε σταμάτα αλλά τα 'χει καταλά-

Η Τζένυ φεύγει... ανοίγει την πόρτα και βγαίνει στο δρόμο. Το κορίτσι απ' το πάνω φωνάζει.)

ΚΟΡΙΤΣΙ: Μάκυ, θυμάσαι το τραγουδί για την γκόμενα του μπασιτόνι;

(Ο Μάκυ σνέγγεχεται.)

MAKY: Θυμάμαι το τραγουδί του κοριτσιού που αγάπησε έναν αλήτη. Κι αυτός την πρόσεχε κι αυτή τον τάζε. Κι όλα πηγαίνανε καλά, μέχρι που οι δουλειές μεγαλώσανε κι ο αλήτης αγόρασε κοστούμι και μαύρα λουστρίνια με άσπρες γκέτες και σκληρό καπέλο, κι άσπρο φουλάρι και μπασιτόνι με φιλντισένια λαβή. Εμπρός, Φάνυ, ξεκίνα.

(Η Φάνυ παίζει στο πιάνο, την Μπαλάντα του Νταβατζή. Ο Μάκυ τραγουδά την πρώτη στροφή από την⁽¹³⁾...)

Μπαλάντα του Νταβατζή

MAKY:

Ένα καιρό που έχει πια χαθεί
εξούσαμε μαζί εγώ κι αυτή
τέτοιο κορμί δεν έχεις ξαναδεί
νταβάς εγώ και κείνη στο κλαρί
μα τι τα θέλεις τη βγάλαμε καλά
πελάτες μπαίνανε κι έβγαينا στα κρουφά
να πάω δάπλα να πιω καμιά γουλιά
κι όταν πληρώνανε μλούσα ευγενικά:
«Χαρά μας να σας βλέπουμε συγγά».
Έτσι περάσαμε χρόνο μισό
μες το μπουρδέλο μουόρλια σπιτικό.

(Στη γωνιά του δρόμου έξω απ' την πόρτα φτάνει η Τζένυ με μερικούς αστυφύλακες που κυκλώνουν το σπίτι. Στην άλλη γωνιά του σπιτιού φτάνει η κυρία Πήτσαμ, κι αυτή με αστυφύλα-

βει όλα. Δίνει μια γροθιά στον Σμιθ κι ορμά να φύγει απ' το παράθυρο. Με τη γροθιά όλα τα κορίτσια μαζί βγάζουν ένα Ααα και μαζεύονται σαν ταραγμένα κοτόπουλα γύρω απ' το πιάνο. Ο Μάνου πέφτει επάνω στην κυρία Πήτσαμ και στους αστυφύλακες της. Καταλαβαίνει πως δεν μπορεί να το σκάσει και υποκλίνεται ευγενικά.)

ΜΑΚΥ: Ερπίτιος κυρία Πήτσαμ, τα σέβη μου. Τι κάνει ο αξιότιμος κύριός σας.

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Σας ευχαριστώ, είναι υπέροχα. Αυτάματα που δεν μπορώ να πω το ίδιο για σας. Της τύχης τα γυρίσματα, βλέπετε, και τα λουπά, και τα λουπά. Αποχαιρετήστε τις ωραίες σας γατούλες, αγαπητέ κύριε Φονιά. Κύριε Σμιθ, το καθήκον σας. (Καθώς οι αστυφύλακες οδηγούν έξω από τη σκηνή τον Μάνου, η Τζένυ λέει την Μπαλάντα της Τζένυ των Πειρατών⁽¹⁴⁾.)

Η Τζένυ των Πειρατών

Με βλέπετε άρχοντές μου να πλένω ποτήρια και να στρώνω καθενού το κρεβάτι μου δίνετε και κάτι και σας λέω ευχαριστώ με κουρέλια ντυμένη μες στο χάνι όπου ζω και δεν ξέρετε με ποιαν μιλάτε...

Μα ένα βράδυ φασαρία θ' ακουστεί στο λιμάνι και θα λεν τι φασαρία είν' αυτή; και θα με δείτε να γελώ πλάι στη βρύση και θα ρωτούν: γιατί γελάει αυτή;

Κι ένα ξένο καράβι με πενήντα κανόνια στο λιμάνι θα μπει.

Πλύν' κανα πιάτο οι κύριοι μου λένε και μου δίνουν δυο δεκάρες και γω δε μιλώ το κρεβάτι κοιτώ

κι σεές δεν ξέρετε με ποιαν μιλάτε. Μα ένα βράδυ βροντές θα γεμίσουν τον αέρα και όλοι θα ρωτούν: Τι είν' αυτό που βροντά; Και γω απ' το παραθύρι θα κοιτώ και θα ρωτούν: τι έχει τούτη και γελά;

Και το ξένο καράβι με πενήντα κανόνια θα χτυπάει τη στεριά.

Και τότε άρχοντές μου το γέλιο θα κοπεί καθώς θα σηκώνεται η σκόνη κι όλη η πόλη θα χαθεί κι ούτε τοίχος δε θα μείνει μόνο το χάνι αυτό όρθιο θα στέκει στο καμίνι. Και θα ρωτούν: μα μένει εκεί κάποιος τρανός; και θα ρωτάνε: Μα γιατί αυτό δεν το χτυπούν; και θα με δουν στην πόρτα να βγαίνω το πρωί και θα πουν: Για τούτη εδώ δεν το γκρεμίζουν;

Και στο ξένο καράβι με πενήντα κανόνια η σημαία θα φανεί.

Και όταν το γιόμα θα πατήσουν τη στεριά και θα στέκουν παράμερα στον ίσκιω και θ' ανοίγουνε τα σπίτια κι όλους έξω θα τραβούν θα τους δένουν μ' αλυσίδες και μπροστά θα τους πετούν σε μένα. Και θα μου λένε: Ποιον;

Στη σιωπή θα βουλιάζει το λιμάνι αυτό το γιόμα όταν θα ρωτούν ποιος τώρα θα σφαχτεί.

Και θα μ' ακούσετε να λέω: Όλοι!

Κι όταν κυλάει το κεφάλι θα λέω: Όπα!

Και το ξένο καράβι με πενήντα κανόνια θα με πάρει μακριά

Τέλος της 5ης σκηνής.

Σκηηνή 6

Προβάλαμος και κελί στον αστυνομικό σταθμό. Ο Μπράουν ο Τίγρης ντυμένος την επίσημη στολή του κάνει βόλτες πάνω - κάτω, σαν άγριο θηρίο κλεισμένο σε κλουβί. Φέρνουν τον Μάκνυ δεμένο με χειροπέδες. Πέντ' έξι αστυνομικοί τον κρατάνε σφιχτά από τα μπράτσια. Ο Μπράουν τον κοιτά παγωμένος.

ΜΑΚΥ: Τα σεβάσματά μου, κύριε αρχηγέ της αστυνομίας.

(Ο Μπράουν ξεσπά στους αστυφύλακες.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Μην τον αγγίζετε, γουρουνία. Αρχιφύλακα, λύσε του τα χέρια. Τι με κοιτάτε, ρε, σαν ηλίθιο... Χαθείτε απ' τα μάτια μου, γοιμάρια, καθίνα, άχρηστοι άνθρωποι, παράσιτα της κοινωνίας. Σας ταΐζει άδικα το κράτος, βρε.

(Οι αστυφύλακες το έχουν κι όλας σκάσει, μόνον ο αρχιφύλακας έχει λύσει τις χειροπέδες του Μάκνυ και περιμένει σα χαζός.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Αρχιφύλακα, χάσου απ' τα μάτια μου.

(Ο αρχιφύλακας φεύγει, ο Μάκνυ τριβει τα χέρια του που έχουν πληγώσει απ' τις χειροπέδες.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Μη με κοιτάς έτσι, Μάκνυ. Δεν πρόλαβα να τους σταματήσω. Είχα πεταχτεί μια στιγμή μέχρι το παλάτι και προλάβανε τα καθίνα. Κι εσύ, ευλογημένε, τι θέλες και δεν κρύφτηκες αφού σου το μίγνυσα με την κνρά σου. Κι αυτή η χοντροκότα η Πήτσαμ ήρθε και ξεσήκωσε τους ανθρώπους μου... Μη με κοιτάς έτσι, Μάκνυ. Σου το μίγνυσα ο έρμος, κρύψου μερικές βδομάδες να ησυχάσει τα πράγμα... Μάκνυ... Μάκνυ παλιόφιλε... Αδελφέ μου... μη με κοιτάς σου λέω έτσι... Μάκνυ, παλιόφιλε (στις τελευταίες λέξεις ουρλιάζει και χτυπά το κεφάλι του στην κολόνα που κρατά το ταβάνι). Μάκνυ, αδελφέ μου (ξαφνικά

στρίβει και ουρλιάζει προς την πόρτα). Αρχιφύλαξι! (Μπαίνει ο αρχιφύλακας.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Κλειδώσε τον. (Βάζει το κεφάλι κάτω και φεύγει σαν τούρος χωρίς να κοιτάξει τον Μάκνυ, που έχει πάντα καθοφωμένα τα μάτια του πάνω του σιωπηλά. Ο αρχιφύλακας ανοίγει την πόρτα ενός σιδερένιου κελιού κι ο Μάκνυ μπαίνει ήσυχα μέσα.)

ΜΑΚΥ: Το 'δες τ' αφεντικό σου, αρχιφύλακα. Είδες ποια γυναίκα κούλα κάναν αρχηγό της αστυνομίας. Έβραλε τα κλάματα, ο χέστης, επειδή τον κάρφωσα με το μάτι. Ε ρε κράτος... ΑΧΧΗ-γός της αστυνομίας σου λέει ο άλλος. Αρχιφύλαξ... Πόσο στο-χίζει μια καρέκλα;

ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΑΣ: Τέσσερις λφρες.

(Ο Μάκνυ βγάζει μ' αρχοντιά το πορτοφόλι απ' τη μέσα τσέπη του.)

ΜΑΚΥ: Φέρε την πολυθρόνα και πετάξου να πάρεις ένα κουτί καλά πούρα, σπύρα, γαλλικό κονιάκ και δυο ποτήρια. Κράτησε τα ρέστα αρχιφύλακα και σε παρακαλώ μην αργείς. Έχω δυο ώρες να καπνίσω.

(Ο αρχιφύλακας πιάνει μια πολυθρόνα, ξεκλειδώνει την πόρτα και την μπάζει μέσα. Κλειδώνει πάλι και κάνει να φύγει.)

ΜΑΚΥ: Τον είδες πώς το 'σκασε. Ο Τίγρης την κοπάνησε σα βρεμένη γάτα. Αρχηγός της αστυνομίας σου λέει ο άλλος. Σπαθή της δικαιοσύνης... Εν ονόματι του νόμου και άλλα κουραφέξαλα. Αρχιφύλακα, όπου και να πιάσεις βρομάει... Άκου που στο λέω εγώ, που μου φαίνεται πως τελείωσαν τα ψωμιά του.

ΑΡΧΙΦΥΛΑΚΑΣ: Όπως έστρωσες θα κοιμηθείς, κύριε. Εγώ παίρνω μιάμιση λίρα τη βδομάδα και θα ψοφήσω όμορφα στο κρεβάτάκι μου... Πούρα, σπύρα, γαλλικό κονιάκ και δυο ποτηράκια, έτσι;

(Φεύγει. Ο Μάκνυ σηκώνεται, πιάνει δυο κάγκελα του κλουβιού του.)

ΜΑΚΥ: Και τώρα, κυρίες και κύριοι, την πάθαιμε. Η Τζένυ, η παλιά μου αγάπη με κάρφωσε. Η Πόλυ, η καλή μου η Πόλυ, η γατούλα μου, έχει το μπλοκ των επιταγών μου, έχει τα κλειδιά της αποθήκης κι όλη μου τη δουλειά στα χέρια της. Ο Μπράουν, ο καλός μου φίλος, ο παλιόφιλος στα χέρια της. Ο Μπράουν, για την κόρη και θα λυσασάξει. Τώρα είναι που θα γίνει αληθινός τύφλης, και τότε αντίο Μάκνυ. Βλέπω κι όλας μια καλοστημένη κρεμάλα, τον κύριο δήμο με την κουκούλα του, τα καθίσια με τα μαύρα ρούχα, στ' όνομα της βασιλισσας και τα λουιά. Όπως έστρωσες θα κοιμηθείς, που είτε κι αυτός ο γελοίος με τη μιάμιση λίρα τη βδομάδα. Έστο... Έξω καρδιά λουιτόν, που θα 'λεγε κι ο Μαθιός. (Ορλιάζει.) Ορχήστρα.

(Η ορχήστρα, που δεν την βλέπει από κει που είναι, παίζει τη...)

Μπαλάντα της Χαρισίμενης Ζωής

Πολλά μας λεν γι' αυτούς που ζουν μ' αέρα που τρώνε λόγια, ιδέες και λουιά σ' ένα καλύβι κι έχουν για παρέα ποντίκια καταραφίδες κι όλα αυτά. Τέτοια ζωή ασ ζήσει όποιος μπορεί εγώ, μεταξύ μας, την έχω βαρεθεί στον κόσμο ούτε πουλί δεν θα βρεθεί ν' αντέξει τέτοια μίζερη ζωή. Τι να τα κάνειις τα ωραία φτερά; Στα πλούτη μόνο ζεις πραγματικά!

Και όλοι αυτοί οι τόσο θαρραλέοι που τρέχουν σαν τρελοί να σκοτωθούνε

και την αλήθεια τους την ξεπουλούνε για να παραμυθιάζουν τους αστούς.

Δες πώς περνούνε τα βράδια οι κατημένοι με μια γυναικία ψυχρή και κοιμισμένη ματαιώς ψάγγουν κάποιον να τους γνώψει και τη ζωούλα τους να ζωντανέψει. Και σου το λέω ακόμη μια φορά: Μόνο στα πλούτη ζεις πραγματικά!

Και μένα να σου πω μου πέρασ' η σκέψη να ζήσω μοναχός σε ύψη πνευματικά με είδα τέτοιους πολλούς από κοντά και είπα: βρε για δια δεξ πώς έχουν ρέψει. Η φτώχεια είναι σοφή μα βαρετή κι η τόλμη ωραία μα κουραστική κι αν ήσουν φτωχός μονάχος και νταής δεν είναι αυτό το νόημα της ζωής. Με τη χαρά τα πράγματα είν' απλά: Μόνο στα πλούτη ζεις πραγματικά!

(Ο Μάκνυ τραγουδά ακόμα όταν η Λούσυ με κοιλιά φουσκωμένη κατεβαίνει τη στενή σκάλα και στέκεται στη μέση του προβαλάμου χωρίς ο Μάκνυ να την έχει πάρει χαμπάρι. Έχει βγάλει ένα μαντίλακι και σκουπίζει τα μάτια της συγκινημένη. Μόλις το τραγούδι τελειώνει ξαναχώνει το μαντίλι στην τσάντα και μουρχίζει.)

ΛΟΥΣΥ: Προδότη.

ΜΑΚΥ: Λούσυ;

ΛΟΥΣΥ: Παλιάνθρωπε, υποκορητή. Πώς μπορείς και με κοιτάς στα μάτια, ε; Πώς μπορείς.

ΜΑΚΥ: Λούσυ, αγάπη μου.

ΛΟΥΣΥ: Αγάπη σου, ε; Σε πόσες λες τα ίδια, βρε παλιάνθρωπε; Κτήνος, ανήθικε, σάτυρε. Πόσα κακόμοιρα κορότσια ξεγέλασες με τα «αγάπη μου» και τα «κούκλα μου» και «τα ραντεβού

στο φρεγγάρι» και τις γλυκανάλατες σαχλαμάρες σου; Παντρεύτηκες έμπα, ε; Ο Μάκνυ ο κλέφτης δεν είναι ευχαριστημένος που πήδα την κόρη του αρχηγού της αστυνομίας, αλλά θέλει και κοινωνική αποκατάσταση. Με κουμπάρο και με παπά και με σαμπάνιες και με σολομό καντιστό και πέστρωφα απ' το Σαβόνι. Θα μου τα πληρώσεις, Μάκνυ, όλ' αυτά, και το παιδί που έχω στην κοιλιά μου δε θα σε γνωρίσει ποτέ του, γιατί *(μιλά στην κοιλιά της)* τον μπαμπάκα σου, χρυσό μου, θα τον έχουνε κρεμάσει πριν γεννηθείς εσύ.

ΜΑΚΥ: Λούσυ, αγάπη μου, μη μιλάς έτσι στο παιδί μας. Σ' αγαπώ, Λούσυ... Όλα τ' άλλα είναι ανοησίες. Και πίστεψες εσύ πως εγώ θα παντρεύομουν στα σοβαρά αυτή την πάπια με τη χοντρή μαμά. Καλύτερα η κρεμάλα, Λούσυ, χίλιες φορές η κρεμάλα. Ξύπνα, Λούσυ, δεν καταλαβαίνεις τι παγίδα μου στήσανε; Την Πόλυ ούτε που την ξέρω καν, κι αυτή γυρνάει και λέει πως παντρευτήκαμε κρυφά και άλλα τέτοια. Μου τη σκάσανε, Λούσυ. Αυτή κι η μάνα της με κερφώσανε γιατί μπήκα στο μάτι του απατεώνα του Πήτσαμ. Τον εξεβράκωσα, Λούσυ... Έβγαλα στη φόρα εκείνη την ψευδοεταίρεια που νομιμάζει κομμένα πόδια στους ζητιάνους. Έβαλα στο χέρι το αρχείο του, Λούσυ, τέσσερις χιλιάδες ζητιάνους εκμεταλλεύεται ο απατεώνας... τέσσερις χιλιάδες. Έχει γεμίσει το Λονδίνο με σακάτδες: κουτσούς, γκαβούς, κουλούς, συφιλιάριδες, ήρωες του πολέμου, ορφανά, χήρες ναυτικών – κι ό,τι δεν πιάνει ο νους κανονικού ανθρώπου. Τον είχα στο χέρι, Λούσυ, αλλά πρόλαβε και μου την έφερε. Κι ο πατέρας σου τα 'κανε θάλασσα. Έτρεχε στις παράτες κι άφησε τη χοντροκόλα την Πήτσαμ να κάνει κουμάντο στην αστυνομία. Λούσυ, για την αγάπη του παιδιού μας, Λούσυ. Κοίταξέ με στα μάτια. Ξέρει ο πατέρας σου τίποτα;

ΛΟΥΣΥ: Θα μάθει.
ΜΑΚΥ: Αν μάθει χαθήκαμε.

ΛΟΥΣΥ: Ο γάμος σου μ' αυτή την τσούλα είναι άκυρος. Ο παπάς που κουβάλησες δεν έχει δικαίωμα να κάνει γάμο, τον έχουν

πετάξει απ' την εκκλησία επειδή έκλεβε το παγκάκι. Διώξε αυτό το τσουλί και θα τα ξαναπούμε.

(Μπαίνει η Πόλυ.)

ΠΟΥ: Έδωσα έξι λίρες στον αρχιφύλακα και μ' άφησε να περάσω. Πάρε και το κονιάκ και τα πούρα σου και τα σπύρα. Έφερε, λέει, ένα ποτήρι μονάχα γιατί αυτός δεν πίνει, έχει το συκώτι του... Μάκνυ, αγάπη μου, κοίταξέ με.

(Με το μπασικό της ο Μάκνυ απελπισμένος έχει πάει στην άλλη γωνιά του κλουβιού του, έχει στρίψει τις πλάτες, κι έχει κρύψει το πρόσωπο στα χέρια του.)

ΠΟΥ: Μάκνυ, αγάπη μου, κοίταξέ με. Εγώ είμαι, Μάκνυ, η γυναίκα σου, η Πόλυ. Μάκνυ, μη με ντρέεσαι, είμαι δικιά σου και στην ευτυχία και στη δυστυχία, Μάκνυ.

(Τραγουδά με φωνή που κβουρνει οι λυγμοί.)

Κι αν δήμεργο εμείς δεν ζυγώσαμε
κι αν ο παπάς δεν μας είδε ποτέ
κι αν νύφη ποτέ εγώ δεν ντύθηκα
και με στεφάνι σωστό.

(Όση ώρα η Πόλυ μιλά στον καλό της, η Λούσυ έχει κάσει καβάλα σε μια καρέκλα και χτυπά νευρικά το παπούτσι στο πάτωμα. Στα ανάμεσα απ' τις κουβέντες της Πόλυ πετά τα οργανάκια της επίθετα):

ΛΟΥΣΥ: Γουρούνι!
Απατεώνα!
Δίγαμε!
Κτήνος!
Ομορφονιέ!
Αγαπητικιέ της δεκάρας!

(Κάποια στιγμή η Πόλυ στρίβει απορημένη και την κοιτά.)

ΠΟΛΥ: Μάκνυ, ποια είν' αυτή η κυρία; Γιατί δεν μας συστήνεις;

(*Η Λούσυ σηκώνεται έξαλλη.*)

ΛΟΥΣΥ: Αυτή η κυρία, είν' η σύζυγος του κυρίου. Εσείς ποια είστε;

ΠΟΛΥ: Η σύζυγος του κυρίου, Μάκνυ;

(*Καθώς ο Μάκνυ μένει πάντα με την πλάτη στριμμένη και τ' αυτιά βουλωμένα με τα χέρια του, η Πόλυ στρηκάζει.*)

ΠΟΛΥ: Μάκνυ... Πες της, Μάκνυ, πως είμαι η γυναίκα σου... πως ήρθα παθένα στο κρεβάτι σου... πως κάναμε γάμο με πατά και με μάρτυρες, πως ήπιαμε σαμπάνια στην ευτυχία μας και φάγαμε πέστροφες και σολομό καπνιστό... Μάκνυ, μίλα της, Μάκνυ. (*Απελπισμένη που ο Μάκνυ δεν απαντά στρβει στη Λούσυ.*) Έχω τα κλειδιά το σπιτιού μας και τα κλειδιά για τις δυο αποθήκες, και τις επιταγές, και το αρχείο της επιχείρησής και όλα. Πες της τα Μάκνυ, και πες της να φάγει.

(*Η Λούσυ έχει σπίξει τις γραθιές της έτοιμη να ξεσπάσει σε υστερία.*)

ΛΟΥΣΥ: Μάκνυ, αγάπη μου, πες σ' αυτό το τσουλί πως ο παπάς ήτανε ψεύτικος, πως οι μάρτυρες ήταν αλίθες του λιμανιού, κλέφτες, απατεώνες, εμπρηστές, και τα φάκελά τους πιάνουνε μισό ντουλάπι στο γραφείο του μπαμπά μου. Πες της πως είμαι κόρη του αρχηγού της αστυνομίας, Μάκνυ...

(*Ο Μάκνυ επιτέλους αφήνει τη γωνιά του, στρβει προς την πλατεία και απλώνει τα χέρια σαν τον Χριστό στο σταυρό του μαρτύριου.*)

ΜΑΚΝΥ: Αν κρατούσατε τα στοματάκια σας κλειστά για δυο λεπτά κάτι θα μπορούσα να πω και γω στον κόσμο που μας ακούει...

ΛΟΥΣΥ: Υπουλε, απατεώνα, σάτυρε... Το στόμα μου δεν το κλείνω κι ας είναι να σε δω στην κρεμάλα αύριο τα ξημερώματα.

ΜΑΚΝΥ: Αύριο είναι τα γενέθλια της βασιλισσας κι ο δήμος δε δουλεύει.

ΛΟΥΣΥ: Δουλεύει μεθαύριο. Ακόμα καλύτερα, να σε ρημάξει η αγωνία. (*Δείχνει την Πόλυ.*) Για δεξ την ομορφονιά, αυτή λιμπίστηκες, κακομοίρη μου; Την είδες και μέρα ή μόνο στο σκοτάδι την έβλεπες; Αυτή είναι σαν νυφίσα... Σαν παρτσααλό είναι. Και το μαλλί βαμμένο οξυζενέ... το τσουλί, ή μήπως ξέρει κόλλα στο κρεβάτι... Κουνήματα σπέσιαλ... αλλά σε ξέρω, ύπουλε... διπρόσωπε, δεν είναι για τα κουνήματα που την πήρες... Τα λεφτά του Πήτσαμ έβαλες στο μάτι... Ο Βασιλιάς των Ζητιάνων. Το μεγαλύτερο κομπόδεμα της αγοράς.

ΠΟΛΥ, *με αξιοπρέπεια*: Κυρία μου, καταλαβαίνω την οργή σας. Η κάθε μια στη θέση σας... καταλαβαίνετε τι θέλω να πω...

ΛΟΥΣΥ: Ποια θέση μου, μωρή κατσάκα, άκου την την ξεπλυμένη. Η κάθε μια στη θέση μου...

ΠΟΛΥ: Θα 'χετε ίσως ακούσει πως σ' αυτές τις περιπτώσεις η μαιτρέσσα έρχεται σε δεύτερη σειρά. Η νόμιμη σύζυγος όπως και να το κάνουμε, είναι νόμιμη σύζυγος. Και αυτά περί πατά και τα λουτά, θα μου επιτρέψετε δεσποινίς...

ΛΟΥΣΥ: Κυρία...

ΠΟΛΥ: Δεσποινίς...

ΛΟΥΣΥ: Κυρία...

ΠΟΛΥ: Δεσποινίς...

ΛΟΥΣΥ: Κυρία...

ΠΟΛΥ: Δεσποινίς...

(*Η Λούσυ έξαλλη πια δείχνει την κοιλιά της.*)

ΛΟΥΣΥ: Και τούτο δω, μωρή, μόνη μου το 'κανα; Με τον κρίνο, μωρή ξανθόψυρα, το 'κανα;

ΠΟΛΥ: Ας μην τον άφηγες να σκαρφαλώνει πάνω σου. Τώρα βρες κάποιον και κουκούλωσέ το. Από τέτοια κόλλα δα, κάτι θα ξέρете, δεσποινίς.

ΛΟΥΣΥ, *σφελιάζει*: Κυρία είπα... Μάκνυ, πες της να το βουλώσει

και να στρέψει γιατί θα την ξεμαλλιάσω. Μάγκν, ο μπαμπάς είν' ακόμα διευθυντής της αστυνομίας.

ΜΑΚΥ: Δεσποινίς Πήτσαμ, πρέπει να ομολογήσετε πως έχουν ξεπεραστεί ορισμένα όρια. Οι διαφορές μου με τον κύριο πατέρα σας... καταλαβαίνετε τι θέλω να πω, όλη αυτή η ιστορία του δήθεν γάμου με θίγει και επαγγελματικά και κοινωνικά. Στο κάτω-κάτω, δεσποινίς Πήτσαμ, έχετε προστά σας έναν άνθρωπο που του μένει πολύ λίγη ζωή σ' αυτόν το μάταιο κόσμο. Η Λούσυ είν' η μητέρα του παιδιού μου. Σεβαστείτε αυτό μονάχα. Την αθώα ψυχή που θα 'ρθει στον κόσμο χωρίς πατέρα. Πόλυ...

(*Τραγουδούν η Πόλυ και η Λούσυ.*)

Το Ντουέτο της Ζήλιας

ΛΟΥΣΥ: Για έλα τώρα ωραία του Σόχο!
δειξε μας όλα σου τα κάλλη!
κάτι όμορφο να δω κι εγώ
ωραία σαν εσέ δεν είναι άλλη!
Αφού τον Μάγκν μου έτσι έχεις τρελάνει!

ΠΟΛΥ: Αλήθεια; Αλήθεια;

ΛΟΥΣΥ: Είναι πραγματικά για γέλια.

ΠΟΛΥ: Είναι; Είναι;

ΛΟΥΣΥ: Θα είν' για γέλια!

ΠΟΛΥ: Ναι; θα είν' για γέλια;

ΛΟΥΣΥ: Αν ο Μάγκν μου σε θέλει!

ΠΟΛΥ: Αν ο Μάγκν σου με θέλει;

ΛΟΥΣΥ: Χα, χα, χα! Με τέτοια μούρη
δε σε θέλει ούτε για γούρι.

ΠΟΛΥ: Καλά, θα το δούμ' αυτό.

ΛΟΥΣΥ: Αμέ, θα το δούμ' αυτό.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ: Ο Μάγκνς και 'γω ζούσαμε αγαπημένοι
Εμέ ποθεί, στη μέση άλλη δεν μπαίνει.
Σας το λέω να το ακούσετε καλά
Δεν τελειώνουν έτσι εύκολα αυτά
Επειδή μπήκε στη μέση ένα ψώνιο!
Γελοίο!

ΠΟΛΥ: Με βγάλανε η ωραία του Σόχο
και λεν πως έχω τόσα κάλλη.

ΛΟΥΣΥ: Αυτά εδώ λες;

ΠΟΛΥ: Λεν όλοι: αχ, κάτι όμορφο να δω
Ωραία σαν κι εμέ δεν έχει άλλη.

ΛΟΥΣΥ: Βρόμα!

ΠΟΛΥ: Στα μούτρα σου!
Τον άντρα μου τον έχω πια τρελάνει.

ΛΟΥΣΥ: Αλήθεια; Αλήθεια;

ΠΟΛΥ: Είναι πραγματικά για γέλια.

ΛΟΥΣΥ: Είναι; Είναι;

ΠΟΛΥ: Θα είναι να γελάς.

ΛΟΥΣΥ: Θα είναι; Θα είναι;

ΠΟΛΥ: Αν είν' κανείς που δε με θέλει.

ΛΟΥΣΥ: Αν είν' κανείς που δε σε θέλει!

ΠΟΛΥ, προς το κοινό:
Λέτε και σεις; με τέτοια μούρη
ποιος τη θέλει; ούτε για γούρι!
Καλά, θα το δούμ' αυτό

ΛΟΥΣΥ:

ΠΟΛΥ: Αμέ, θα το δούμε αυτό.

ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΟ: Ο Μάκνυ και γω ζούσαμε αγιασμένοι
Εμέ ποθεί στη μέση άλλη δεν μπαίνει
Σας το λέω να το ακούσετε καλά
Δεν τελειώνουν έτσι εύκολα αυτά
Επειδή μπήκε στη μέση ένα ψώνιο!
Γελοίο!

ΠΟΛΥ: Θα μείνω μαζί σου στις τελευταίες σου ώρες. Είμαι γυναίκα σου και θα κάνω το χρέος μου ως το τέλος.

ΜΑΚΥ: Πόλυ... δεσποινίς Πήτσαμ ήθελα να πω, σας παρακαλώ αφήστε με μόνο με τη γυναίκα μου και το παιδί μου.

ΠΟΛΥ: Δεν ξέρω για το παιδί σου, αλλά η γυναίκα σου είμ' εγώ.
(Ξαφνικά η Λούσυ ορμά και την αρπάζει απ' τα μαλλιά στριγγλίζοντας.)

ΛΟΥΣΥ: Θα σε ξεμαλλιάσω, μορφή κατσίκια... θα σου μαδήσω το οξυζενέ τρύχα-τρίχα, δε σε θέλει, βρε... δε θέλει ούτε να σε ξέρει. Κι αν σε πήδηξε καμιά φορά, λάθος έκανε... Αρσενικός είναι, πηδάει όπου θέλει. Γύρνα στη μάνα σου, βρε, να σου βρει γαμπρό... Εδώ δε ψωνίζουνε. Λάθος μαγαζί μπήκε, πες της...

(Ορμά σίφοννας μέσα η κυρία Πήτσαμ. Χυμά και λευτερώνει την κόρη της απ' τα χέρια της Λούσυ.)

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Το Ξερα η έρμη πως εδώ θα σε βρω. Θα σε σκοτώσω, κακομοίρα μου... Καλύτερα να σε νεκροφιλήσω, παρά να σ' αφήσω στα χέρια του... Κι ας τον έχουνε στο κλουβί σαν τον πίθηκο.

(Έχει λευτερώσει την Πόλυ απ' τα χέρια της Λούσυ και στρίβει στη Λούσυ.)

ΚΥΡΙΑ ΠΗΤΣΑΜ: Και συ κάτω τα κουλά σου, δεσποινίς. Ορίστε, δυο-δυο τις θέλει ο προκομμένος. Σάτρε... Νέφωνα... Αλλά, πάνε αυτά τελειώσανε... κρεμάλα... (Δίνει ένα χαστούκι στην

Πόλυ. Ύστερα την αρπάζει απ' το μπράτσο και τη σέρνει προς την πόρτα. Στρίβει προς τη Λούσυ.) Και σεις, δεσποινίς, να τον χαρδύσατε, σας τον αφήνουμε τον προκομμένο. Αλλά κάντε τις βρομές σας γρήγορα, δεν έχει καιρό. (Σπρώχνει μπροστά την Πόλυ και βγαίνουν.)

ΜΑΚΥ: Λούσυ, ήσουνα υπέροχη. Αληθινή κυρία.

ΛΟΥΣΥ: Άκου και πείσμα, το τσουλάκι.

ΜΑΚΥ: Εξέχασέ την, Λούσυ. Αν ήθελα μπορούσα να της φερθώ κι αλλιώς, μα κρατήθηκα. Το 'δες το ζαβό τι ψέματα έλεγε; Η μάνα του το δασκάλεψε.

(Η Λούσυ παίρνει την καρέκλα, τη βάζει δίπλα στο κελί και κάθεται σιωπηλή.)

ΜΑΚΥ: Θυμάσαι το φεγγάρι μας, Λούσυ;

ΛΟΥΣΥ: Ναι, το φεγγάρι μας.

ΜΑΚΥ: Σαν ψεύτικο ήτανε, ε;

ΛΟΥΣΥ: Ναι... σαν ψεύτικο.

ΜΑΚΥ: Είσ' η περιγίαισα των παραμυθιών μου, Λούσυ. Η βασίλισσα του Σαβιά. Η Κλεοπάτρα μου.

(Η Λούσυ δεν απαντά, ρουφά όμως τη μύτη της συγκινημένη.)

ΜΑΚΥ: Σ' αγαπώ, Λούσυ... Σε λατρεύω.

(Η Λούσυ ρουφά ακόμα μια φορά τη μύτη της, ύστερα το παίρνει απόφαση, ανοίγει το τσαντάκι της και βγάζει ένα κλειδί που ο Μάκνυ τ' αρπάζει λαίμαργα και ξαφνικά ζωηρεύει. Ξεκλειδώνει τα κάγκελα, τινάζεται έξω, κάνει να ορμήσει προς τη σκάλα, θυμάται τη Λούσυ, γονατίζει μπροστά της και της φιλά το χέρι.)

ΜΑΚΥ: Δεν ξέρει τίποτε ο Τύγρης για μας, ξέρει;

(Η Λούσυ δεν απαντά, κουνά μόνο το κεφάλι αρνητικά και με το μαντιλάκι της προσπαθεί να κρατήσει ένα λυγμό. Ο Μάκνυ κάνει να ορμήσει πάλι προς την πόρτα.)

ΛΟΥΣΥ: με φωνή που τρέμει: Όχι από κει, από το παράθυρο του ατόπατου να βγεις.

(Ο Μάκν ορμά από την άλλη μεριά και χάνεται. Ακούγεται η φωνή του Μπράουν απ' έξω.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Αρχιφύλακα... Αρχιφύλακα.

(Η Λούσν τινάζεται επάνω και κρύβεται πίσω από μια κολόνα με το πρόσωπο προς την πλατεία, όπου και θα μείνει ακίνητη μέχρι το τέλος της σκηνής. Μπαίνει ο Μπράουν, βλέπει καλή άδεια κι ανακουφίζεται.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Δόξα τω Θεώ, το 'σκασε. (Κάθεται στην καρέκλα όταν φαίνεται να κατεβαίνει τη σκάλα ο Πήτσαμ.)

ΠΗΤΣΑΜ: Είναι κανένος εδώ; Παρακαλώ, είναι κανένος εδώ; (Βλέπει τον Μπράουν που ευχαριστημένος σα να 'φρυγε βάρος από πάνω του βγάζει τις μπότες και κάνει μασάζ στα πόδια του που τον πονάνε.) Καλησπέρα σας. Είστε της αστυνομίας;

(Ο Μπράουν δεν απαντά μόνο τριβει τα πόδια του με ανακούφιση. Ο Πήτσαμ βλέπει κατάπληκτος την ανοιχτή πόρτα του κελού, ύστερα αναγνωρίζει τον αρχηγό της αστυνομίας που βγάζει μικρές ηδονικές φωνήτσες τριβοντας ρυθμικά τις δυο του γάμπες.)

ΠΗΤΣΑΜ: Αν δεν κάνω λάθος, είμαι μπροστά στον εκλαμπρότατο κύριο Μπράουν, αρχηγό της αστυνομίας.

ΜΠΡΑΟΥΝ: Δεν κάνετε κανένα λάθος. Συνεχίστε.

ΠΗΤΣΑΜ: Ελπίζω να συχωρέσετε την αδιακρισία μου, αλλά ο κύριος που ήτανε μέσα σ' αυτό το κλουβί φαίνεται πως έφυγε.

ΜΠΡΑΟΥΝ: Ναι, έτσι φαίνεται.

ΠΗΤΣΑΜ: Εγώ στη θέση σας δε θα 'μouνα τόσο ήσυχος.

ΜΠΡΑΟΥΝ: Ένας αρχηγός της αστυνομίας πρέπει να 'ναι ψύχραμος, κύριε...

ΠΗΤΣΑΜ: Πήτσαμ. Ιωνάθαν Ιερεμίας Πήτσαμ. Γνωριστήκαμε χτες, κύριε Μπράουν. Δεν με θυμάστε;

(Ο Μπράουν γουργουρίζει ηδονικά.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Αυτές οι μπότες μ' έχουνε τρελάνει, κύριε Πήτσαμ.

Τα γενέθλια της βασιλισσας τα πληρώνουμε εμείς οι δημόσιοι υπάλληλοι. Όταν τελειώσουν οι παράτες, θα κάτσω δέκα μέρες στο κρεβάτι μου να συνέλω.

ΠΗΤΣΑΜ: Και δεν είναι μόνο οι σκοτούρες των γενεθλίων, αυτές τελειώνουμε. Είναι και τ' άλλα που θα 'ρθουνε, κύριε Μπράουν.

ΜΠΡΑΟΥΝ: Τι εννοείτε; Ποια άλλα, κι από πού θα 'ρθουνε;

ΠΗΤΣΑΜ: Νά... ο κύριος που το 'σκασε... ας πούμε.

(Ο Μπράουν σταματά να τριβει τα πόδια του κι ανασηκώνεται ανήσυχος.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Αυτή είναι η δουλειά της αστυνομίας, κύριε, και νομίζω δεν σας πέφτει λόγος.

ΠΗΤΣΑΜ: Δεν ήθελα να σας θυμώσω, κύριε Μπράουν... Χίλιες συγγνώμες. Εμείς αγαστάμε την αστυνομία και δε θα θέλαμε ν' ακούμε τον κάθε αλήτη στα καφενεία να λέει πως δήθεν ο Μπράουν ο Τύρηνς τα 'χει κάνει πλακάκια με τον Μάκν το Φονιά. Κουβέντες των καφενείων βέβαια, αλλά... καταλαβαίνετε, κύριε Μπράουν... μια τόσο ψηλή θέση σαν τη δικιά σας... αν αυτές οι κουβέντες φτάσουν σ' αυτά του κυρίου Υπουργού της Δικαιοσύνης ας πούμε... Τα σεβάζματά μου, κύριε Μπράουν. Είμαι πάντα στη διάθεσή σας. Αυτό εξάλλου το είπαμε και χτες... είναι κρῖμα που δεν το θυμάστε. (Φεύγει.)

ΜΠΡΑΟΥΝ: Πήγαινε στο διάολο, καταραμένο σκουλήκι. Τύρην, την έχεις άσχημα... Δεξέ τα δόντια σου.

ΑΥΛΑΙΑ

(Στη ράμπια, με κλειστή αυλαία, δεξιά ο Μάκκνυ, αριστερά η Τζένυ.
ν. Είναι φανερό πως δε βλέπονται μεταξύ τους, δεν ξέρει ο ένας
την παρουσία του άλλου⁽¹⁵⁾.)

Τι Κάνει ο Ανθρωπος για να Ζήσει

ΜΑΚΚΥ:

Εσείς που μας ζητάτε ενάρετα να ζούμε
Και ν' αποφεύγουμε τ' αμαρτωλό
δώστε μας πρώτα κάτι να μασούμε
κι ύστερ' αρχίστε: αυτό είν' το βασικό.
Όσοι χορτάτοι πάτε να μας σώσετε
ακούστε και τεντώστε το αυτί:
εσείς τα φτιάξατε και πρώτοι θα το δείτε
η μάσα πρώτα κι η θλιβή μετά.
Ήρθε η ώρα κι οι φτωχοί να φάνε
απ' το καρβέλι που είναι ολονών μας.

ΦΩΝΗ:

Διότι, ο άνθρωπος από τι ζει;

ΜΑΚΚΥ:

Διότι ο άνθρωπος για να επιζήσει
ληστεύει, σφάζει, κλέβει, γδέρνει και χτυπά.
Και ο συνάνθρωπος αν τον αφήσει
ξεγγάει πια σαν άνθρωπος να ζει.

ΧΟΡΩΔΙΑ:

Αφέντες μου, μην είστε θύματα:
ο άνθρωπος ζει μόνο απ' την κλεψιά!

ΤΖΕΝΥ:

Εσείς μας λέτε πότε να δοθούμε
και πως να γυμνωθούμε δεν είν' σωστό
δώστε μας πρώτα κάτι να μασούμε
κι ύστερ' αρχίστε - αυτό είν' το βασικό.

Όσοι με πείσμα να μας σώσετε θέλετε
ακούστε και τεντώστε το αυτί:
εσείς τα φτιάξατε και πρώτοι θα το δείτε
η μάσα πρώτα κι η θλιβή μετά.
Ήρθε η ώρα κι οι φτωχοί να φάνε
απ' το καρβέλι που είναι ολονών μας.

ΦΩΝΗ:

Διότι, ο άνθρωπος από τι ζει;

ΤΖΕΝΥ:

Διότι ο άνθρωπος για να επιζήσει
ληστεύει, σφάζει, κλέβει, γδέρνει και χτυπά.
Μόν' έτσι ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει
όταν ξεχάσει τους ανθρώπους ν' αγαπά.

ΧΟΡΩΔΙΑ:

Αφέντες μου, μην είστε θύματα:
ο άνθρωπος ζει μόνο απ' την κλεψιά!